

KOMMUNEQARFIK SERMERSOOQ

Sumiiffiup ilisaritinneqarnera Tiniteqilaaq

Assiliisoq: Asiaq

Sumiiffimmi inuiaqatigiit suna ilisarnaatigaat?

Sumiiffik imatut nassuarneqarsinnaavoq tassaasoq sumiiffik nunap immikkoortuaniiittooq tassaniillutik inuunerup ingerlaneranut tunngasut tamarmik sulinermut, ineqarnermut aamma sunngiffimmut tunngasut.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataasigut qulaajarnianeqarput ulluinnarni inuunermi killiliussat, soorlu inuussutissarsiutit, oqartussaasut aamma namminersortut kiffartuussinerat, sumiiffimmi suleqatigiinneq, inuit isumalluutaasut, isumaginninnikkut aamma atortutigut attaveqaasersuutit, kulturikkut ingerlatsinerit allallu.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataasa kommuneqarfinni najugaqarfiiit maannakkorpiaq qanoq inissisimanerat takutippaat, tamatumani tunngavagineqarlutik naatsorsueqqissaarnerit aamma kisitsisit kommuneqarfiup aamma suleqatigisaasa paasissutissanik katersuiffianeersut.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataatigut suna anguniarneqarpa?

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ataatsimoortumik nassuaatigineqarnerisa katarsornerannut siunertaavoq, taakku politikerinut aamma allaffeqarfimmut aalajangiisoqartussanngoraangat aamma iliusisissanik aallartitsisoqartussanngoraangat atortorineqassammata.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataat minnerpaamik ukiut marlukkuutaarlugit nutarterneqartassapput kiisalu politikkerit aamma allaffeqarfipu kissaatigisaat malillugit paasissutissat tulluarsarneqartassallutik. Piffissap ingerlanerani sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataat nalunaarusianut itisiliinertalinnut innersuusisinnaassapput, taamaaliornikkut atuartartut pissutnik piviusunik aalajangersimasunik aamma itinerusumik ilisimasaqarusuttut ilisimasassat taakku ingerlatsiviit namminneq nalunaarusiaanni aamma misissueqqissaarneranni pissarsiarisinnaassamatigit.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit ilisarnaataasa suliarineqarnerat pillugut?

Aatsaat siullerpaamik Kommuneqarfik Sermersumi ingerlatsiviit tamarmik susassaqarfii ilanngullugit sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat suliarineqarput. Taamaattumik saqqummersitaq siulleq manna aammattaaq piareersaatitut sammisatut isigineqartariaqarpoq.

Naatsorsueqqissaarnerit aamma kisitsisit kissaatigineqartut pissarsiarinissaat ajornakusoorsimavoq. Taamaattumik imaassinnaavoq ilisarnaatin immikkoortuni paasissutissat kissaatigineqartut tamarmik pissarsiarineqarsinnaanngitsut. Taamaattorli ataavartumik ingerlatsiviit aamma tunniussisinnaasut allat tamarmik suleqatigineqarput, taamaaliornikkut paasissutissat pisariaqartut tunniunneqarsinnaassammata tamanut iluaqutaasumik.

Tamakku saniatigut pineqartuni arlalinni kisitsisit aamma naatsorsueqqissaarnerit imminnut ataqtigiinngillat, tamakkulu eqqumiiginneqarsinnaapput aamma apeqqutinik pilersitsisinnaallutik. Neriutigineqarpoq ataqtigiinngitsut tamakku sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat pillugit 2014-imi aappassaanik saqqummiussaqarnissamut nassuarneqarsinnaajumaartut.

Oqaaseqaatit aamma ilassutit sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataasa aaqqissuunneqarnissaannut tigorusunnarpot. Saaffiginnissutit uunga ingerlatinneqassapput: kommuneqarfik@sermersooq.gl.

Imai

1. Politikkikkut ingerlatsineq aamma sumiiffimmi allaffissorneq	5
1.1 Politikkikkut ingerlatsineq.....	5
1.2 Sumiiffimmi allaffissorneq	5
2. Oqaluttuarisaaneq	6
2.1 Oqaluttuarisaanerup naatsumik pingaarnersiornera.....	6
2.2 Ullorsiorfiit	7
3.0 Geografi aamma silap pissusaa	7
3.1 Geografi	7
3.2 Silap pissusaa.....	8
4. Innuttaasut.....	8
4.1 Ukiui aamma suaassusaat	8
4.2 Najugaqariaaseq	9
4.4 Pilersuinerup annertussusaa	10
5.0 Inoqutigiit isertitaat.....	11
6. Attaveqarneq	12
6.1 Assartuit	12
6.1.1 Assartuit	12
6.2 Teknikkikkut atortut	12
6.3 Sanaartukkat.....	13
6.4 Attaveqarneq aamma tusagassaqartitsiviit	13
7.0 Ineqarneq	15
7.1 Illut amerlassusaat aamma suuneri	15
7.2 Imikoqarnermut tunngasut	15
7.3 Agguaqatigiisillugu inoqutigiit amerlassusaat	15
7.4 Inissarsiorlutik utaqqisutut allattorsimasut	16
7.5 Angerlarsimaffeqanngitsut	16
8.0 Ilinniartitaaneq	17
8.1 Meeqqat atuarfiat	17
8.1.1 Atuartut amerlassusaat	17
8.1.2 Immikkut atuartitsineq	18
8.1.3 Karaktererit	18
8.2 Efterskolerneq aamma AFS-p ingerlarnga.....	21
8.2.1 Efterskole	21
8.2.2 AFS-p ingerlarnga	21
8.3 Piareersaatigalugu ilinniarnerit.....	21
8.3.1 Piareersarfik	21
8.3.2 Piorsaavik	22
8.4 Ilinniaqqinnissamut aamma inuutissarsiuteqalernissamut ilinniaqqinnej	22
8.5 Ilinniaqqinerit.....	23
9.0 Inuutissarsiutit	23
9.1 Pisortat suliffeqarfiutaat	23
9.2 Suliffeqarfiit	24
9.2.1 Takornariaqarneq	24
9.3 Suliffissaqartitsineq	24

10. Inunniq isumaginninnermi pissutsit	26
10.1 Sunngiffimmi sammisat aamma peqatigiiffilerineq	26
10.2 Meeqqat inuuusuttullu	27
10.2.1 <i>Meeqqeriviit neqeroorutillu</i>	27
10.2.2 <i>Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissitat</i>	27
10.3 Utoqqarnik isumassuineq	27
10.4 Innarluutilinnik isumassuineq	28
10.4.1 <i>Inuit innarluutillit amerlassusaat innarluutillu suuneri</i>	28
10.4.2 <i>Paaqqinnittarfiiit aamma neqeroorutit</i>	29
10.4.3 <i>Innarluutillit angerlarsimaffiup avataanut inissitat</i>	29
10.5 Inunniq isumaginninnermi ikorsiissutit tunniuttakkat	29
10.5.1 <i>Suliffissaaleqisut</i>	30
11. Pinerluttarneq.....	31
12. Peqqinissaq.....	32
12.1 Peqqinissaqaarfimmi ingerlatat	32
12.2 Innuttaasut peqqinnerat	32
12.3. Imigassaq	32
12.3.1 <i>Imigassamik atuineq</i>	32
12.3.2 <i>Atornerluisunik katsorsaasardeq</i>	33
12.4 Imminut toquutarneq	33
13. Naggasiut.....	33
14. Atuakkat tigulaariffiit tusarfiillu	34
15. Ilanngussaq	35

1. Politikkikkut ingerlatsineq aamma sumiiffimmi allaffissorneq

1.1 Politikkikkut ingerlatsineq

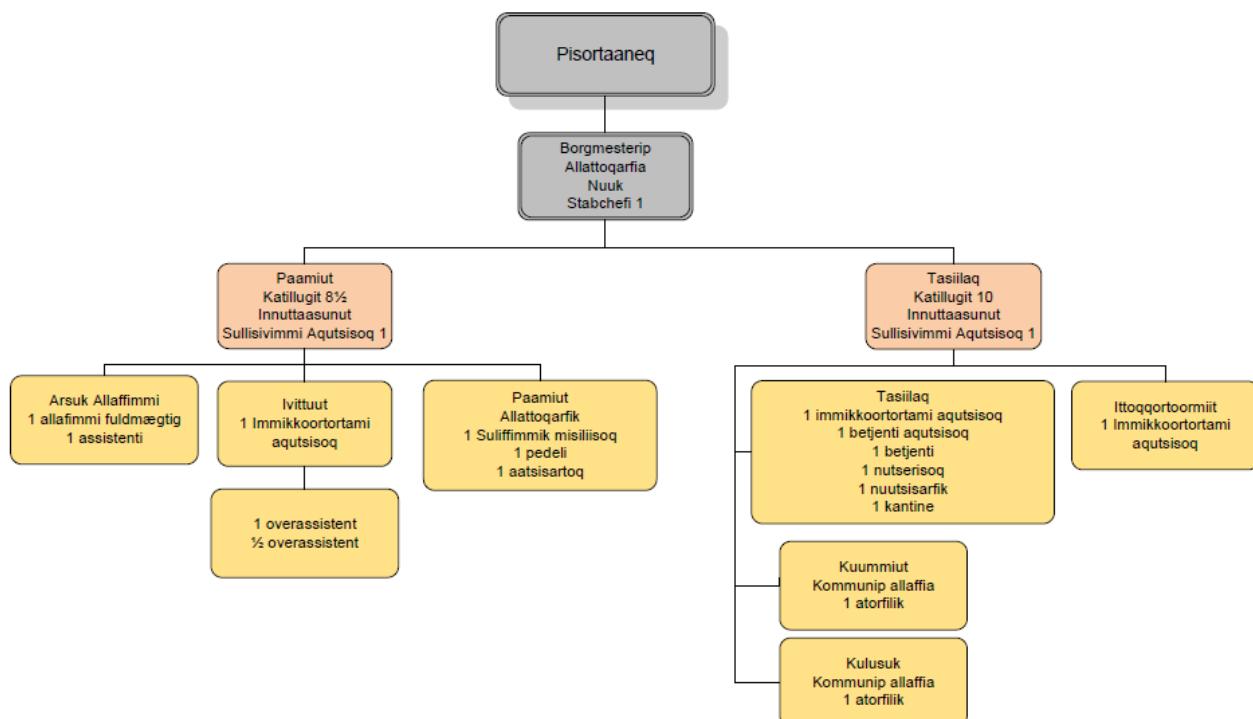
Tiniteqilaaq qinersivimmi 2009-2013-ip iluani Kommuneqarfik Sermersuup Kommunalbestyrelsiani sinnisoqanngilaq.

Sumiiffimmi oqartussaaqataanermi Nunaqarfimmi Aqutsisut aqqutigalugit sinnisoqarpooq. Nunaqarfimmi Aqutsisut tallimanik ilaasortaqaqput Tiniteqilaameersunik, Kulusummeersunik aamma Isortumeersunik. Tiniteqilaaq marlunnik ilaasortaataqaqpoq, siulittaasorlu Kulusumeerpoq. Aqutsisut qaammammut ataasiarlutik ataatsimiittarput suliarisarpaallu aalajangiiffisisarlugillu suliat nunaqarfimmut tunngasut Kommunalbestyrelsimallu ingerlateqqinnejartartut. Nunaqarfinnut aqutsisunik qinersinerup Kommunalbestyrelsimat qinersisarneq malippaa.

1.2 Sumiiffimmi allaffissorneq

Tiniteqilaami kommunip allaffiata nunaqarfinni aqutsisut kiffartuuppaat atalluni Tasilami innuttaasunik sullissivimmut, taanna Nuummi Borgmesterip Allattoqarfianut atavoq.

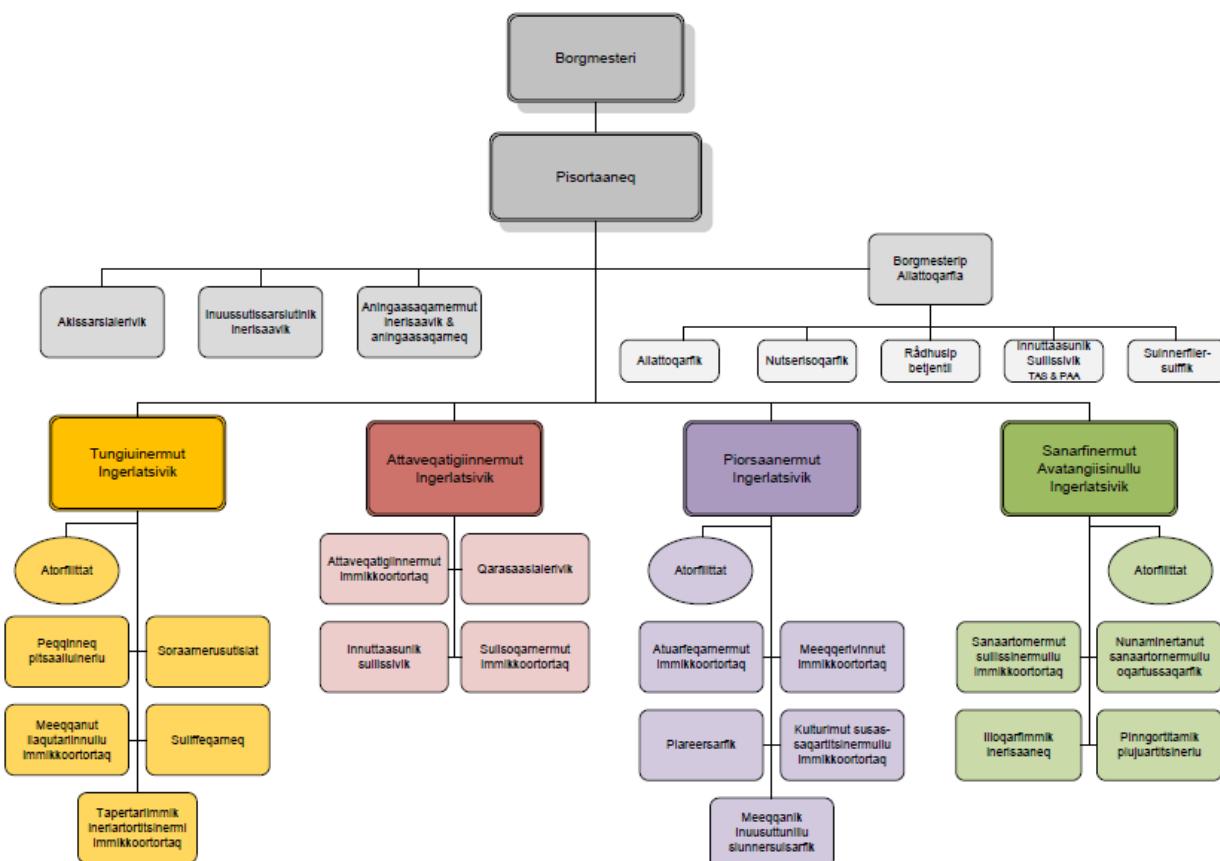
Takussutissiaq 1. Kommuneqarfik Sermersuumi Borgmesterip Allattoqarfianini aaqqissuussaq

Apeqqutit aalajangersimasut pillugit Kuummiuni kommunip allaffiani sulisut pineqartuni fagchefinut saaffiginnittarput allaffissornermut organisationsplanip aaqqissuugaanera malillugu. Fagchefit pisortallu tamarmik Nuummi allaffeqarput.

Takussutissiaq 2. Kommuneqarfik Sermersooq pillugu suliffeqarfiup aaqqissugaanera

2. Oqaluttuarisaaneq

2.1 Oqaluttuarisaanerup naatsumik pingaarnersiornera

Tunumi nuanqarfiit pinngornerat annerusumik ilisimaneqanngilaq, aamma taamaappoq Tiniteqilaap tunngavilerneqarnera eqqarsaatigalugu. Itsaq inuit aasakkut ukiukkullu assigiinngitsuni najugaqartarpus imaanngitsoq sumiiffimmi ataasiinnarmi ukioq kaajallallugu. Tiniteqilaaq pisortatigoortumik tunngavilerneqarsimasorneqarpoq 1920-mi.

Tiniteqilaap aqqa tininnermut tunngavoq taavalu Tinit Tiniteqilaaq pillugu ulluinnarni atorneqartarluni.

2.2 Ullorsiorfiit

Ullut ullorsiorfiit:

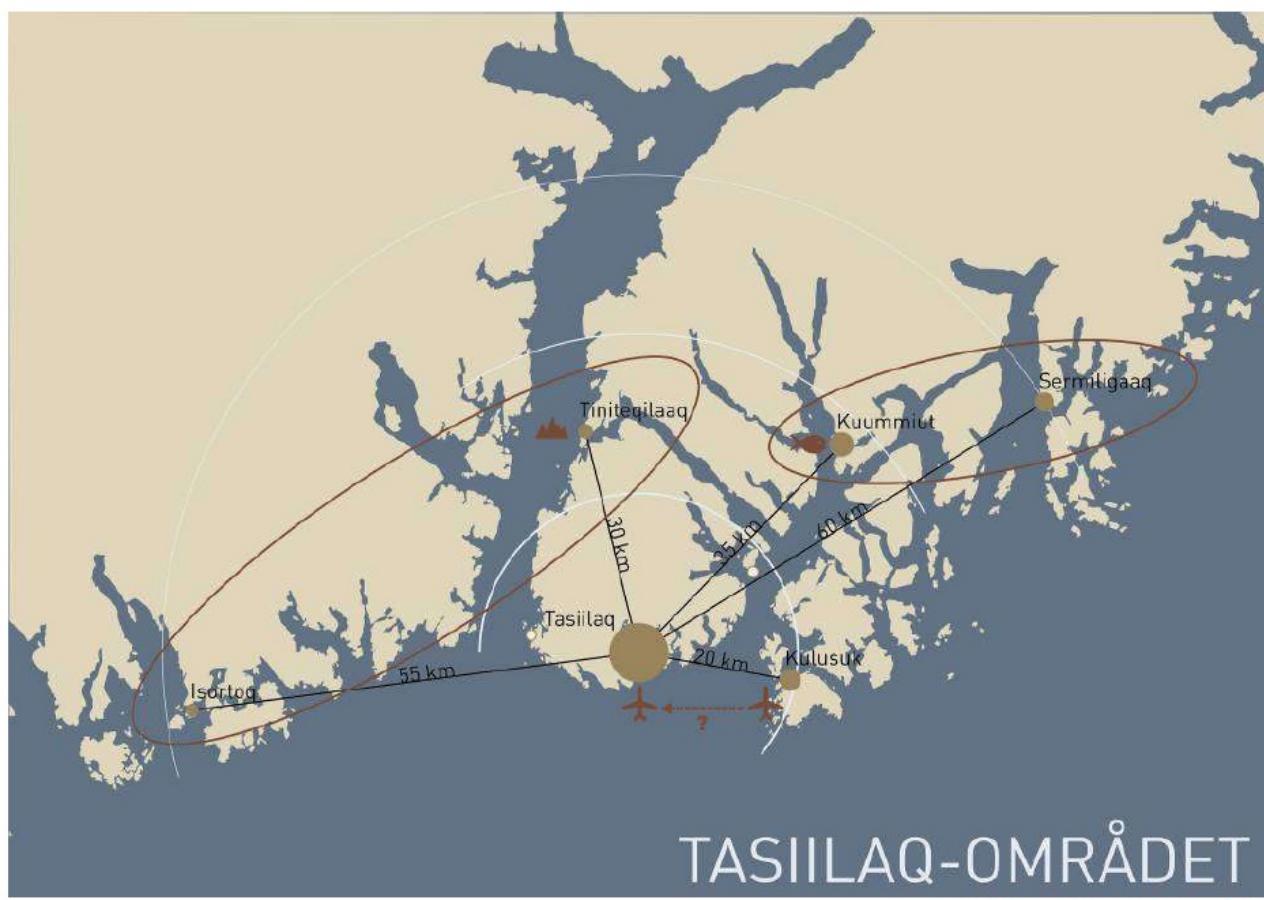
- Atuarfik 2025-mi ukiuni 75-nngortorsiussaaq.
- Juumuup illua 2035-mi ukiunik 75-inngortorsiussaaq.

3.0 Geografi aamma silap pissusaa

3.1 Geografi

Tiniteqilaaq Kalaallit Nunaata nunavittaaniippoq Tasiliamilit 42 kilometerinik ungasissusilimmi.

Kujataani Ikâsartivap Kangerluata Tiniteqilaaq Ammassallup qeqertaaniik avissaangatippaa. Nunaqarfik qeqertaasap nuuaniittoq isikkiveqarpoq Sermiliup kangerluanut sikorsuaqartumut iluliarsuaqartumullu. Aamma nunaqarfik qaqqarsuarnut avannaatungaaniittunut isikkiveqarpoq kiisalu Ammassallip Qeqertaata iigartartuinut.

Paassisutissanik pissarsiffik: Sanarfinermet Avatangiisinullu Ingerlatsivik, 2011

3.2 Silap pissusaa

Qaammatini kiannerpaaput juunimiit septembarimut, agquaqatigiisillugu tallimanik kiattarluni. Issinnerpaasarpooq januarimiit martsimut, agquaqatigiisillugu ÷ 5 ataallugu issittarluni. (www.dmi.dk).

4. Innuttaasut

4.1 Ukiui aamma suaassusaat

Tabeli 1. Tiniteqilaami innuttaasut suaassusaannut ukiuinnullu aggvarlugit 2000-2010

Ukioq	2000		2002		2004		2006		2008		2010	
	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
0-4	3	6	3	9	10	7	16	6	7	6	6	9
5-9	14	5	13	6	5	7	4	6	8	8	10	7
10-14	11	5	10	5	10	5	10	8	7	5	1	7
15-19	5	2	6	4	9	4	6	3	8	5	7	2
20-24	4	3	3	5	4	3	5	3	2	3	5	5
25-29	6	3	7	4	5	6	3	6	3	2	1	3
30-34	8	6	7	9	7	9	7	7	4	6	4	5
35-39	3	11	5	4	7	3	8	6	8	9	3	4
40-44	6	9	4	12	4	12	5	9	6	3	8	3
45-49	4	4	5	3	6	7	5	10	2	13	1	8
50-54	3	9	5	4	5	3	7	5	6	3	5	5
55-59	2	3	2	9	2	9	3	3	4	4	3	4
60-64	1	2	0	1	2	1	2	5	1	6	4	6
65-69	2	1	3	1	1	0	1	1	1	1	2	2
70-74	1	2	0	3	2	1	0	0	1	0	1	0
75+	1	1	2	0	2	2	2	3	1	2	1	2
Katillugit	74	72	75	79	81	79	84	81	69	76	62	72
Katillugit	146		154		160		165		145		134	

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik: - statistikbanken juli 2011

Tiniteqilaami innuttaasut 2002-miit 2006-mut amerliartorput tamatumali kingorna ikiliartulerput.

2010-mi innuttaasut 2000-milli aatsaat taama ikitsigaaat.

Meeraqarpoq 40-nik 0-niik 14-nut ukiulinnik, 2010-milu utoqqaat 65 sinnerlugit ukiullit 8-put.

Tassa imaappoq, meeqqat 15-t inorlugit ukiullit 29,9 %-iupput utoqqalinersiallillu 6,0 %-iupput Kulusummi innuttaasunut tamanut naleqqiullugit.

Tiniteqilaami angutit amerlanerupput - Nalunaarummi "Kalaallit Nunaanni inoqarfiiit killiffii – immikkut nunaqarfii pingaartillugit" tamanna naqissuserpaa, tassani Kalaallit Nunaat naliginnaasumik isigalugu allassimavoq, Kalaallit Nunaanni angutit arnanut naleqqiullugu amerlanerusut tamannalu nunaqarfinni saqqumilaarnerusoq. (Nordregio 2010:14).

4.2 Najugaqariaaseq

Takussutissiaq 3: Kommuneqarfik Sermersuumi najugaqariaaseq

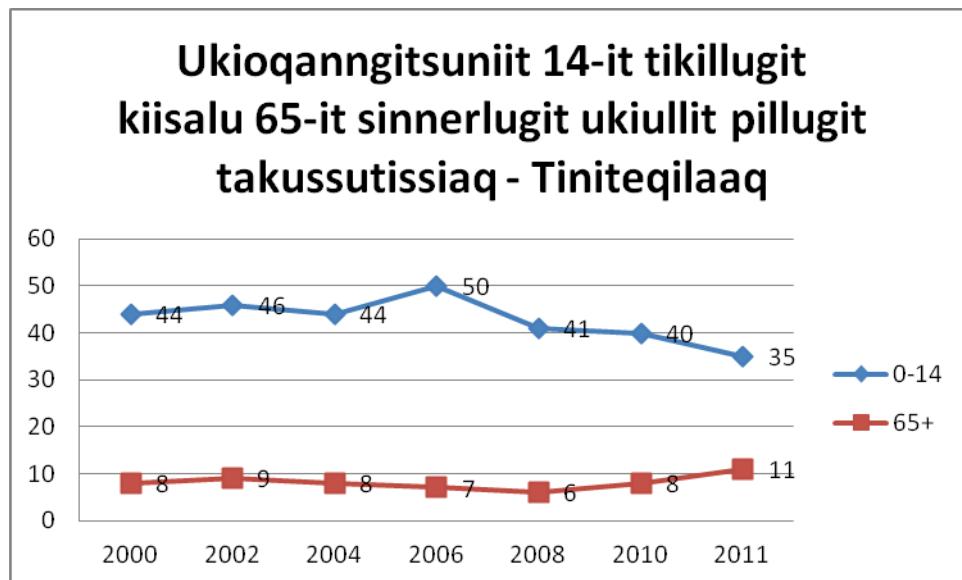
Paasissutissanik pissarsiffik: Sanarfimermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik, 2011

Najugaqariaatsip takussutissartaani erserpoq nuuttut amerlanersaat Danmarkimut nuussimasut. Taama amerlatigut aamma Qaasuitsup Kommunianit Nuummut nuupput. Nuuttoqartarnerani imakkajuppoq, nunaqarfimmiit illoqarfeeqqamut nuuttoqartarpooq taavalu illoqarfeeqqamiit illoqarfinnut anginerusunut nuuttoqartarluni. Kommuneqarfik Sermersuup nunaqarfiini naliginnavaoq nunaqarfinni innuttaasut nunaqarfik qimangarmatigit aamma taamaappoq Tiniteqilaaq eqqarsaatigalugu.

4.4 Pilersuinerup annertussusaa

Takussutissiaq 4. Pilersuinerup annertussusaa, Tiniteqilaaq, 2000-2011

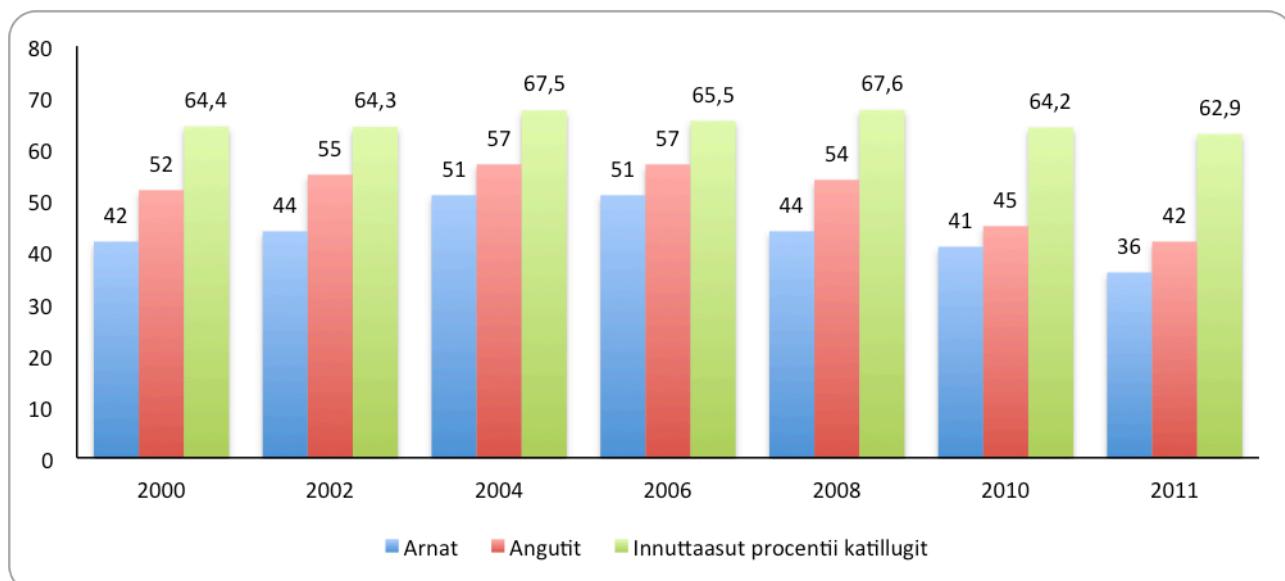

Tiniteqilaami meeqqat 0-miik 14-nut ukiullit ikiliartorput, utoqqaat piffissap ingerlanerani amerliartorput. Taamatut pisogarnera aamma nuna tamakkerlugu takussaavoq.

2011-mi meeqqat 0-miik 14-nut ukiullit 35-iupput inuillu 65-t sinnerlugit ukiullit 11-iupput. Tassa imaappoq meeqqat 15-t inorlugit ukiullit 26,2 %-iupput utoqqalinersialillu 8,9 %-iullutik, Arsummi innuttaasunut tamanut naleqqiullugit.

4.5 Sulisinnaasut

Takussutissiaq 5. Sulisartut, Tiniteqilaaq, 2000-2011

Sulisinnaasut tamarmik tassaapput 15-niik 62-nut ukiullit ukiuni 2000-miit 2008-mut najugaqarsimasut, 2008-mi innuttaasut ilaat soraarninngorsinnaasimapput 63-nik ukioqarlutik. 2010 aallarnerfigalugu 65-sileereersimasut soraarninngorsinnaalerput, taamaattumik 2010-mi sulisinnaasut tassaapput 15-niik 64-nut ukiullit.

2011-mi Tiniteqilaami sulisinnaasut 78-iupput, tassa nunaqarfip innuttaasa 62,9 %-ii.

Arsummut sanillersuussagaanni, 2011-mi 144-nik innuttaassusilik innuttaasullu amerlassusaatigut Tiniteqilaamut qaninnerpaallutik (2011-mi Tiniteqilaami 124), Tiniteqilaami sulisinnaasut procentinngorlugit 62,9 %-imiippuit, taavalu Arsummi 63,2 %-imiilluni. Kisitsisit taakku assigikannerput. Tasiilamullu sanillersuussagaanni, illoqarfik qaninnerpaaq, Tasiilami sulisinnaasut procentinngorlugit 64,3 %-imiippuit.

5.0 Inoqutigiit isertitaat

Inoqatigiit isertitaat tassaavoq, illumi ataatsimi najugaqatigiit isertitaat, naliginnaavoq ineqartuni inersimasut ataasisusartut amerlanerullutilluunniit.

Tabeli 2. Agguaqatigisillugu iseritat akileraaruteqaataasussat aamma inoqutigiit isertitaat atugassatut 2002-2009

	2002		2004		2006		2008		2009*	
	Akileraa-ruteqaa-taasussat	Atorsin-naasat								
Kapisillit	224.878	196.568	236.102	200.474	167.790	156.959	231.758	213.359	213.874	190.835
Qeqertarsuatsiaat	251.137	209.996	258.519	212.054	274.106	235.788	291.404	243.758	276.269	232.334
Arsuk	204.000	165.309	221.553	174.599	254.400	204.864	277.921	215.969	261.926	211.893
Sermiligaaq	163.800	162.431	176.664	165.784	175.797	177.514	182.499	180.449	204.732	197.994
Kuummiut	153.928	146.068	159.135	149.906	165.161	162.529	184.579	171.684	186.748	180.697
Tiniteqilaaq	116.810	112.460	148.325	138.030	142.026	136.218	147.039	146.932	176.715	166.614
Kulusuk	185.006	161.377	209.581	175.332	185.694	165.053	222.784	194.902	243.856	213.959
Isortoq	170.413	163.323	167.872	154.421	195.160	182.918	175.127	169.996	214.272	197.522

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqisaartarfik statistikbank, august 2011.

*Nassuaat: -: soanngilaq Ingen tal. *: 2010 –mut kisitsisit suli takkutinngillat*

Isertitanut akileraaruteqaataasussanut kiisalu isertitanut atugassanut kisitsisit 2009-mi qaffasinnerpaapput, tassani isertitaasimammata 176.715 aamma 166.614 koruunit.

Agguaqatigisillugu Tiniteqilaami inoqutigiit atugassatut isertitaat nikerarpooq 161.377 koruuniniik 2004-mi 213.959 koruuninut 2009-mi.

Kalaallit Nunaanni piitsuunerup naatsorsorneranut atatillugu siunissami sulissutigineqarpoq isertitat aguartalernissaat immikkoortunut pingasunut; oqaatigisanut ilaanngikkaluartut, taggiinerit aamma pisariaqartitanut naleqqiullugit nalilikkat.

6. Attaveqarneq

6.1 Assartuutit

Tiniteqilaaq umiarsuarnik umiarsuarnit qulimiguulimmillu orninneqartarpooq.

Tabeli 3 Kommuneqarfik Sermersuumi nunaqarfiit umiarsuarmik angallavigisarneri

Bosteder	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Nuuk												
Tasiilaq												
Paamiut												
Ittoqqortoormiit												
Kuupmiut												
Kulusuk												
Qeqertarsuatsiaat												
Sermiligaaq												
Arsuk												
Tiniteqilaaq												
Isortoq												
Kapisillit												

Nunaqarfinnukartut

Pajuttaatit

Ilaasartaatit

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersooq, Sanarfinermet Avatangiisinullu Ingerlatsivik, juli 2010

Sapaatip akunneranut nunaqarfiliartaat M/S Johann Kristina Tiniteqilaamukartarpooq Tiniteqilaamiillu aallartarluni. Nunaqarfiliartaat Tasiilameersunik nioqqtissanik usisarpoq. Tasiilamiik Tiniteqilaamukarneq siumut 300 koruuneqarpoq. Aamma angallatinik attartortoqarsinnaavoq, nammineq angallateqangangikaanni. KNI Pilersuisoq Tiniteqilaami umiarsualivimmut oqartussaavoq.

Tiniteqilaamiit Tasiilamut sapaatip akunneranut ulluni arfinilinni helikoptereqartarpooq. Bilitti akeqarpoq 795 koruuninik.

Mittarfeqarfiit helikopterit mittarfiinut akisussaavoq.

Sanarfinermet Avatangiisinullu Ingerlatsivik maannakkut paasissutissutigisinnaanngilaq qanoq allanut assartuisoqartarnersoq, sulissutigineqarporli siunissami Tiniteqilaami aqquserngit, aqqusineeqqat kiisalu angallavait allat paasissutissutigisalernissaat.

6.1.1 Assartuutit

Tiniteqilaami angallanneq pisarpoq pisuinnarluni imaluunniit qimussit qamuteralaalluunniit atorlugit. Illoqarfimmi 115-inik qimmeqarpoq, tassa qimussinut 11,5-nut naammattut.

Sanarfinermet Avatangiisinullu Ingerlatsiviup maannakkuugallartukkut Kulusummi angallassissutit pillugit kisitsisinik paasissutissanik tunniussaqarsinnaanngikkallarpoq. Siunissami tunniussisoqarsinnaanngornissaa sulissutigineqarpoq.

6.2 Teknikkikkut atortut

Nukissiorfiit nunaqarfimmi innaallagissamik, imermillu pilersuisuupput. Polairoil Nunaqarfimmut orsussamik pilersuisuuvoq.

Tiniteqilaami eqqaavilereriaatsit makku ingerlanneqarput:

Tabeli 4. Eqqagalereriaatsit Tiniteqilaami 1. juli 2010 aallarnerfigalugu

Eqqakkat suussusaat / immikkoort.	Aaqqiis-sut	Atuisut		Ingerlatsineq		Ingitsiartorfik
		Inoqu-tigiit	Inuussutis-sarsiutit	Katersuisut akisussasaasut	Katersuinerup akulikissusai	
Eqqagassat	Aap	X	X	X	Sap. ak. marluk	Ikuallaaneq
Anartarfilerineq	Aap	X	X	X	Sap. ak. pingasut	Eqqaavissuaq
Eqqagassat angisuut	Aap	X		X	Upernaakkut saliineq Ataavartumik katersineq	Eqqaavissuaq
Batteriit mikisut	Aap	X	X	X	Kommunip allaffianut tunniussisoqartarpooq	Tasiilamut umiarsuarmik
Elektronikkit eqqagassat	Naamik					
Akkumulatorit	Aap	X	X	X	Ataavartumik katersineq / eqqaavissuuup eqqaani tunniussineq	(Tasiilamut umiarsuarmik)
Eqqakkat ulorianartut (assigiiingitsut)	Naamik					
Nillataartsivit Qeritsivit	Naamik					
Pisat sinnikut uumasullu toqunikut	Aap	X		X	Ataavartumik eqqaavissuuup eqqaani tunniussineq	Eqqaavissuaq
Eqqakkat navianaateqarsinnaasut	Aap		X		Peqqinnissaqarf. akisussaaffigaa	Tasiilamut umiarsuarmik
Eqqakkat ikuallan-neqarsinnaasut	Aap		X		Ataavartumik tunniussineq	Eqqaavissuaq Ikualla-ginnarneq
Eqqakkat ikuallan-neqaqusaanng.	Aap		X	X	Ataavartumik tunniussineq	Eqqaavissuaq

Paassisutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersumi, Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik, eqqaaveqarneq pillugu nalunaarusiaq juli 2010

Sapaatip akunneranut marloriarluni eqqakkanik katersisoqartarpooq anartarfinnillu imajaasoqartarluni sapaatip akunneranut pingasoriarluni. Imikoq imaanut kuutinnejartarpooq. Eqqagassat ikuallassinnaasut eqqaavissuarmi ikuallanneqartarpooq. Eqqagassat ulorianartut peqqinnissaqarfimmit isumagineqartarpooq kingornalu Tasiilamukaanneqartarpooq. Elektronikkinit atortukunut, eqqagassanut ulorianartutut qeritsivinnut nillataartsivinnullu eqqaasarnermut aaqqiisummik soqanngilaq (Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik).

6.3 Sanaartukkat

Tiniteqilaami sanaartugaqanngilaq soorlu ikaartarfinnik imaluunniit sullorsuarnik.

6.4 Attaveqarneq aamma tusagassaqtitsiviit

Nuna tamakkerlugu saqqummersartut aviisit Sermitsiaq aamma AG Tiniteqilaami pisiarineqarsinnaapput.

Taakku saniatigut nuna tamakkerlugu radiokkut tv-kkullu KNR aqquqgalugu aallakaatinnejartartut isiginnaarnejqarsinnaapput tusarnaerneqarlutillu.

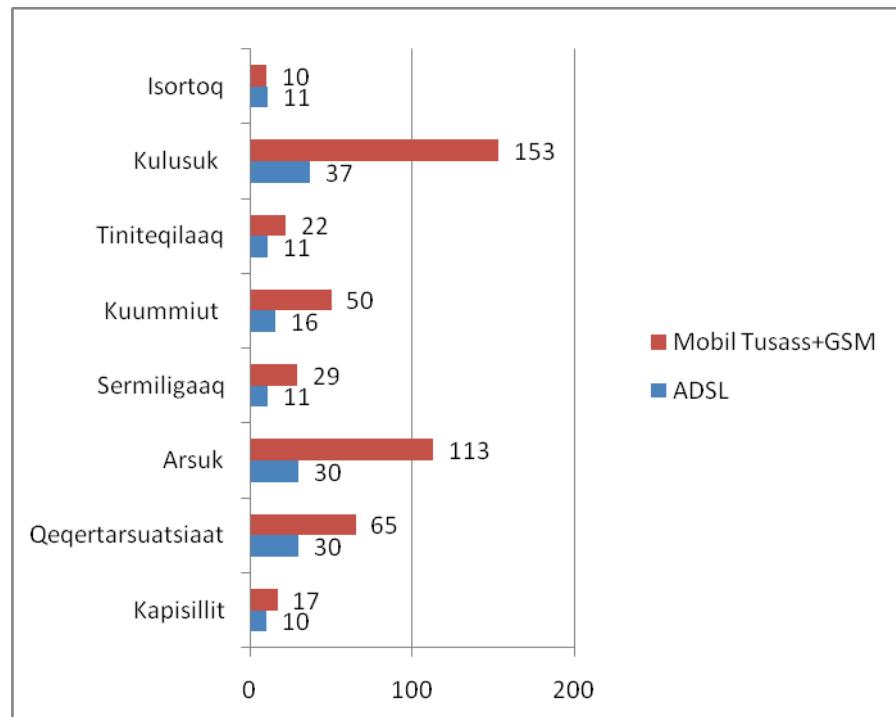
Tiniteqilaami internetcaféqanngilaq.

Kommuneqarfik Sermersuumi infoboardsit aamma allagarsiiviit nutaarsiassanik pissarsivigineqarsinnaasut nunaqarfimmi nivingapput.

Tele Greenlandip mobilinut ADSL-imullu nunaqarfimmi attaveqarneq isumagisaraa.

Takussutissiaq 6. Kommuneqarfik Sermersuumi internetti aamma mobiltelefonit, januar 2011

Naoqqutaq: Tele Greenland A/S, immikku tingerlaaseq juli aamma august 2011.

Tiniteqilaami GSM-imik Tusassimillu mobileqarput 22-t. Tiniteqilaami innuttaasut inersimasut amerlassusaannut mobilit amerlassusaat naleqqersuukkaanni, agguaqatigiisillugu inersimasut sisamangaagata ataaseq mobileqarpoq. Inersimasutut isigineqarput 15-ileereersimasut.

Tiniteqilaami ADSL-eqarput 11-t. Maannakkuugallartukkut inoqutigiit amerlassusaannut ADSL-imut attavillit naleqqersunneqarsinnaanngikkallarput, paassisutissat taakku pigineqanngimmata.

7.0 Ineqarneq

7.1 Illut amerlassusaat aamma suuneri

Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsiviup maannakkuugallartukkut nunaqarfimmi init qanoq ittuunersut kiisalu qassiunersut oqaatigisinnaanngikkallarpaa. Sulissutigineqarpoq siunissami paasissutissat pineqartut pineqarsinnaalernissaat.

7.2 Imikoqarnermut tunngasut

Tabeli 5. Imikoqarnermut tunngasut Kommuneqarfik Sermersuumi

	Kapisillit	Qeqertarsuatsiaat	Arsuk	Sermiligaaq	Kuummiut	Tineteqilaaq	Kulusuk	Isortoq
Innaallagiaqanngitsut	1	0			2			
Kuuginnartumikimeqanngitsut	39	4			52			
Imermut tankillit	38	4	0	0	8	0	0	0
Igittakkaniq anartarfilit	45	3	83		62			
Septiktank	0	17			2			
Errorsisarfik	1	1	1		15			
Illu kiffartuussivik	1	*	1		1			

Paasissutissanik pissarsiffik: Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik - Kommuneqarfik Sermersooq & Nukissiorfuit

Takussutissiaq inoqarfinni tamani naammassineqarnikuunngilaq taamaattumik assersuussinissaq tamakkiisumik pisinnaanngilaq. Tiniteqilaami imikoqarnermut tunngasunik paasissutissanik pissarsisoqarsinnaanikuunngilaq. Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsiviup sulissutigaa kommunimi iloqarfinnut nunaqarfinnullu tunngasut paasissutissat katersornissaat.

7.3 Agguaqatigiisillugu inoqutigiit amerlassusaat

Tabeli 6. Agguaqatigiisillugu illumataatsimi najugaqartut amerlassusaat, 2000-2010

	2000	2002	2004	2006	2008	2010
Nuuk	2,4	2,4	2,5	2,3	2,5	2,5
- nunaqarfiiit	2,3	2,2	2,1	1,9	1,9	1,9
Paamiut	1,8	1,7	1,8	1,7	1,8	1,7
- nunaqarfiiit	1,8	1,6	1,4	1,3	1,5	1,4
Tasiilaq	3,1	3,2	3,3	3,3	3,3	3,2
-nunaqarfiiit	2,5	2,4	2,5	2,4	2,3	2,2
Ittoqqortoormiit	3	2,9	3	2,9	2,8	2,6
- Nunaqarfiiit	0,6	0,5	0,2	0	0	0

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik 2011

Takussutissiaq Kommuneqarfik Sermersuumi iloqarfinnut agguarnikuuvooq nunaqarfiiillu iloqarfinnut ataasiakkaanut taamrmik ataatsimut. Taamaattumik kisitsisini takuneqarsinnaangilaq Tiniteqilaami agguaqatigiisillugu inoqutigiinnut tunngasut, taamaallaat Ammassalimmi nunaqarfiiit ataatsimoortillugit.

Tasiilap nunaqarfiiini agguaqatigiisillugu inoqutigiit annertussusaat milliallannikuuvooq piffissami 2000-miit 2010-mut. Tasiilami agguaqatigiisillugu inoqutigiit annertussusaat Kommuneqarfik Sermersuumi nunaqarfinnut allanut naleqqiullugu qaffasinneruvoq.

7.4 Inissarsiorlutik utaqqisutut allattorsimasut

Tabeli 7. Kommuneqarfik Sermersuumi utaqqisut INI A/S-mi aamma ISERIT-mi , juli 2011

Angissuseq	1 –mik initialik		2-nik initialik		3-nik initialik		4-nik initialik		5-nik initialik		Katillugit	Ineqarn. akiitsut*	
Illoqarfik / Inissiaatileq.	INI	ISERIT	INI	ISERIT	INI	ISERIT	INI	ISERIT	INI	ISERIT	Utaqq. All.	INI	ISERIT
Kapisillit		1		5		4		2		0		?	?
Qeqertarsuatsiaat		1		5		6		3		2		?	?
Arsuk		0		1		1		1		0		?	?
Sermiligaaq		0		1		1		1		0		?	?
Kuummiut		1		6		7		3		0		?	?
Tiniteqilaaq		2		1		0		0		0		?	?
Kulusuk		1		4		3		1		0		?	?
Isortoq		1		1		0		0		1		?	?

Paasissutissanik pissarsiffik: Isert A/S aamma INI A/S

* Inoqutigiaq akiitsullit 11. juli 2011

? INI-p nunaqarfinni/ illoqarfimmi illut qassit akiitoqarnersut ilisimanngilai

Marluk utaqqipput ataatsimik initialimmut aamma ataaseq Tiniteqilaami utaqqivoq marlunniq initialimmut.

Maannakkuugallartoq inissiaatileqatigiinnut akiitsut pillugit paasissutissanik soqanngikkallarpooq.

7.5 Angerlarsimaffeqanngitsut

Kommuneqarfik Sermersuumi innuttaasunik sullissivik naapertorlugu Kommuneqarfik Sermersuup nunaqarfini angerlarsimaffeqanngitsoqarnersoq. Eqqarsaatigineqanngilaq inuit ilaqtuttaminni inisimasuusarnerat il.il.

8.0 Ilanniartitaaneq

8.1 Meeqqat atuarfiat

8.1.1 Atuartut amerlassusaat

Tabeli 8. Kommuneqarfik Sermersooq, meeqqat atuarfiani atuartut amerlassusaat 2000-2010

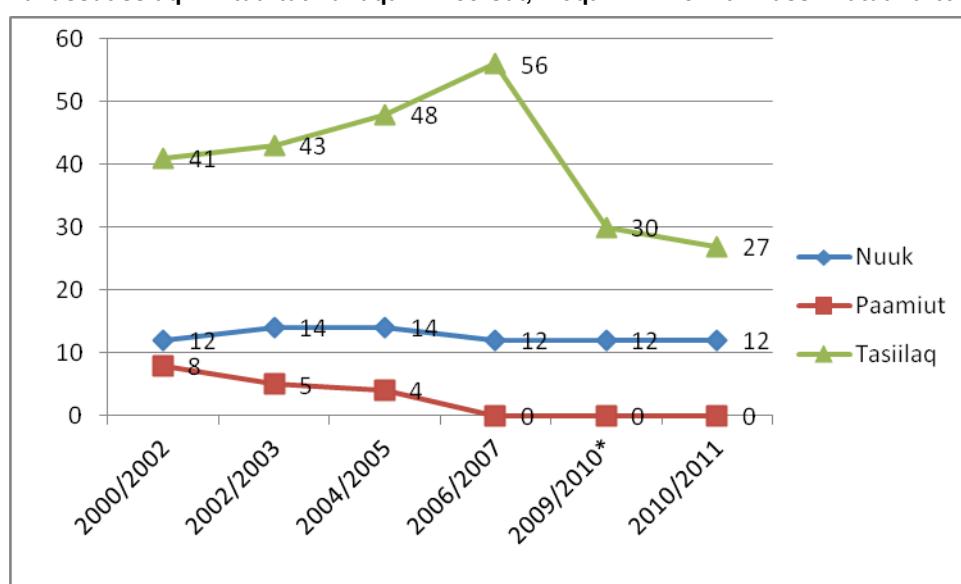
Ukioq atuarfiusoq Illoqarfik	2000/2001	2002/2003	2004/2005	2006/2007	2009/2010*	2010/2011
Nuuk	2520	2513	2613	2420	2118	2049
Paamiut	351	335	336	323	254	250
Tasiilaq	386	445	430	474	445	448
Ittoqqortoormiit	137	148	144	125	93	93
Ivittuut	10	14	12	12	17	14
Qeqertarsuatsiaat	44	46	58	50	27	25
Kapisillit	24	15	9	0	6	5
Arsuk	38	32	20	32	26	18
Sermiligaaq	48	43	46	41	34	34
Kuummiut	84	87	83	72	76	71
Tiniteqilaaq	34	29	23	18	20	19
Kulusuk	66	58	63	64	57	53
Isortoq	31	28	24	16	21	13
Ittaajimmiit	3	3	3	0	0	0
Uunarteq	1	1	0	0	0	0

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiat 2000/2001, 2002/2003, 2004/2005, 2006/2007, 2008/2009 aamma 2010/2011, Kulturmut, ilinniartitaanermut, ilisimatusarnermut ilageeqarnermut Inerisaavegarnermullu Naalakkersuisoqarfik.

* Ukiumi 2008/2009-mi atuarfiusussaagaluarpooq, kiasianni ukioq atuarfiusoq taanna pillugu nalunaarusiortoqarnikuunngilaq.

Tiniteqilaami atuartut ukiut qulit kingulliit ingerlanerini ikiliartorsimapput. Ukiut qulit ingerlanerini 2010 tikillugu atuartut 44 %-inik ikileriarput. Ilanngussaq 1-imi takuneqarsinnaavoq, ukioq atuarfiusumi 2010/2011 ilinniartitsisut ilinniarsimasut 25 %-imiissimasut 19-illu atuartutigalugit. Atuartut 2006/2007-mi amerlassusaannut assigukannerput, tassanili ilinniartitsisoqarnermut tunngatillugu, ilinniarsimasut 40 %-imiissimallutik.

Takussutissiaq 7. Atuartut nunaqarfineersut, illoqarfimmi 8.-10.-klassini atuariartortinneqartartut, 2000-2011

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiat, 2011.

7. klassip kingorna Kulusummi nunaqarfíup atuarfiani atuartut illoqarfimmi atuarfimmur atuariartortinnejartarpum (Nuuk, Paamiut, Tasiilaq) atuarnerik nangikkiaortorlugu. Naliginnaavóq atuartut Ammassallip nunaqarfianeersut, Tasiilamut atuariartortarnerat. Tasiilami ukumi atuarfiusumi 2010/2011-mi meeqqat 27-t atuarnerminni nerisaqartinneqarput. Paamiuni ukioq atuarfiusumi 2006/2006-imi kisitsisit nulinngorsimapput, Arsummi atuartut meeqqat atuarfianni ukioq atuarfiusoq tamakkerlugu naammassinissaannut periarfissaqalerma.

8.1.2 Immikkut atuartitsineq

Piorsaanermut Ingerlatsiviup maannakkugallartukkut Tiniteqilaami immikkut atuartitsineq pillugu kisitsisinik paasissutissanik tunniussisinnaanngikkallarpoq. Sulissutigineqarpoq siunissami ajornarunnaarnissaa.

8.1.3 Karaktererit

Agguqatigiisillugu karakterit Tiniteqilaami naggataarutaasumik soraarummeernermeersut Tasiilamut agguqatigiisillugu karakterinut ilaapput. Kisitsisit Tiniteqilaami pissutsinut immikkut takussutissiinngillat.

Tabeli 9. 11. aamma 12. klassini naggataarutigalugu soraarummeertut agguqatigiisillugu karakteriinut takussutissiaq 2010

Illiqarfik	Itt.		Tasiilaq		Paamiut		Nuuk	
	Naling.	Annert.	Naling.	Annert.	Naling.	Annert.	Naling.	Annert.
Ukioq atuarfiusoq								
2009/2010 (Karakter-skala nutaaq)	-	*	-	*	-	*	-	*
2008/2009	-	6,2	-	6,4	-	6,9	-	7,7
2007/2008	5,3	6,4	6,4	8,5	6,4	8,2	7,4	8,2
2006/2007	6,5	6,8	7,2	7,6	7,1	8,0	7,2	8,2
2005/2006	6,8	7,7	6,6	8,1	6,4	7,0	7,4	8,1
2004/2005	6,4	7,1	6,7	7,7	7,1	7,9	7,3	8,1
2003/2004	6,7	7,9	6,7	7,9	6,7	7,6	7,1	8,1
2002/2003	7,1	8,0	6,7	8,0	7,0	7,9	7,4	8,0
2001/2002	7,2	7,6	6,6	6,9	6,8	8,4	7,1	8,4
2000/2001	7,7	7,8	6,2	7,2	6,7	7,7	7,3	8,3

Paasissutissanik pissarsiffik: Ineraasiaviup karakterinut nalunaarsuffianit immikkut anillatsitaq, Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik juli 2011

Nassuiat 1: Ukioq 2008/2009 aallarfigalugu naliginnaasumut annertusisamullu immikkoortitsisoqassaarpoq, maannakkut atuartoqartalerpoq 10. klassip naammassinissaata tungaanut

** 2009/2010 aallarnerfigalugu karakterilersuisarenq GGS atorneqalerpoq. Tassa A, B, C, D il. il. Kisitsit takuneqarsinnaavoq ilaananiili, ukiunut allanut assersuunneqarsinnaanngimmat. 2009/2010 aallarnerfigalugu assersuussisoqarsinnaalissaag.*

Tabeli atuaraanni, maluginiarneqassaaq karakterilersuineq ukumi atuarfiusumi 2009/2010-mi allangortinneqarnikuummat GSS-skalanngorluni. Tamatuma saniatigut aamma maluginiarneqassaaq ukumi atuarfiusumi 2008/2009-mi naliginnaasumik annertusisamillu atuartitsisarnerit atorunnarnikuummata. Atuartut tamarmik 10. klassi ilanngullugu atuartarpum. Tiniteqilaami atuartut pillugit immikkut ittunik takussutissaqanngilaq, atuartut Tasiilamut atuarnerik inaariartaramikku, taamaattumillu kisitsisit taakkununnga tunngasut Tasiilamut ilaatinneqarlutik. Tasiilami karakterit qaffassisusaat Ittoqqortoormiinitut Paamiutullu ipput. Naliginnaasumik atuartitsinermi angusat Nuummut naleqqiullugu appasinnerulaarput, annertusisamilli atuartitsinermi naligiipput imaluunniit Nuummisut iinnarlutik. Ukumi atuarfiusumi 2008/2009-mi Tasiilami agguqatigiisillugu karakterit annertusisaq eqqarsaatigalugu Nuummiit qaffasinnerupput, ukumili atuarfiusumi 2008/2009-mi appariarpum piffissami 2000-miit 2009-mut appasinnerpaallutik.

Tabeli 10. Meeqqat atuarfiannik naammassinnittut katillugit 2002-2010

Ukioq	Illoqarfik	Itt.	Tasiilaq	Paamiut	Nuuk	kommunimi katillugit
2002	Naling.	3	19	14	58	94
	Annert.	10	12	13	104	139
		13	31	27	162	233
2004	Naling.	9	40	13	60	122
	Annert.	8	15	9	102	134
		17	55	22	162	256
2006	Naling.	6	34	11	45	96
	Annert.	13	11	8	103	135
		19	45	19	148	231
2008	Naling.	3	43	9	72	127
	Annert.	3	18	12	89	122
		6	61	21	161	249
2010	-	5	55	24	192	275

Paasissutissanik pissarsiffik: Inerisaaviup karakterinut nalunaarsuiffianit immikkut anillatsitaq, Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersisoqarfik juli 2011

Nassuaat 1: Ukioq 2008/2009 aallarfígalugu náliginnaasumut annertusisamullu immikkoortitsisoqassaarpooq, maannakkut atuartoqartalerpoq 10. klassip naammassinissaata tungaanut

Tasiilami meeqqat atuarfianik naammassinnittarfut amerliartorput. Meeqqat atuarfiani naammassinnittartut kommunimi tamarmik amerlanerpaanut tulliupput taamaallaat Nuummut naleqqiullutik ikinnerullutik. Ilisimaneqanngilaq meeqqat atuarfianni soraarummeertartunit qassit Tiniteqilaaminngaanneernersut.

Inerisaaviup atuartut immikkoortunut pingasunut avittarpai:

- "Nukittuu" atuartut, tassaapput atuartut karakteriisa 30 %-ii amerlanerilluunniit B-tut annertutigisartut, B (10) imaluunniit A (12)
- "Pikkorissut" atuartut, nassuiardeqarput atuartut 50 %-ii amerlanerilluunniit
- E (2) aamma C (7) –p akornanni karakterillit (karakterit pineqartut tamaasa ilanggullugit)
- "Sanngiitsut" atuartut, nassuiardeqarput atuartut 50 %-ii amerlanerilluunniit
- Fx (0) aamma appasinnerusumilluunniit karakterillit

Atuartut ilisarnaataat ataaniittut sananeqarmata ilanngunneqarput Tasiilami Alivarpik, Kulusumi Alivarpik kiisalu Ejnar Mikkelsenila Aluarria. Taamaattumik atuartut ilisarnaataanni Tasiilami pissutsit imaluunniit Tiniteqilaami atuartut immikkut ilisarnaataat takuneqarsinnaanngillat

Tabeli 11. Kuummiuni atuartut ilisarnaataat suaassutsimut agguarlugit 2011

	Niviarsiaqqat	Nukappiaqqat	Katillugit
2010	35	25	60
2011	24	29	53

Paasissutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersisoqarfik, 2012

Atuarunnaartuni niviarsiaqqat nukappiaqqallu amerlaqatingiingajapput. 2010-mi atuarunnaartuni niviarsiaqqat amerlaneroqqalaarput.

Tabeli 12. Atuartut ilisarnaataat 2010/2011

	Atuartut ilisarnaataat katillugit 2010	Procent 2010	Atuartut ilisarnaataat katillugit 2010	Procent 2011
"Nukittuut"	3	5%	4	8%
"Pikkorissut"	46	77%	44	83%
"Sanngiitsut"	11	18%	5	9%
Katillugit	60	100%	53	100%

Paasissutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilanniartitaanermut, ilisimatusarnermut aamm Ilageeqarnermut Naalakkersuisoqarfik, 2012

Atuartut "pikkorissut" amerlassutsikkut annertunerupput. Atuartut ilaminiinnanngui "nukittuutut" nalunaarsorneqarput. Atuartut nukittuut ukiut kingullit ingerlanerini marlunni amerliartorput kiisalu atuartut sanngiitsut affaannanngorlutik.

Tabeli 13. Meeqqat atuarfianni atuartut suaassusaannut takussutissiaq 2000-2011

	Niviarsiaqqat	Nukappiaqqat	Katillugit
"Nukittuut"	3	1	4
"Pikkorissut"	17	27	44
"Sanngiitsut"	4	1	5
Katillugit	24	29	53

Paasissutissanik pissarsivik: Kultureqarnermut, Ilanniartitaanermut, ilisimatusarnermut aamm Ilageeqarnermut Naalakkersuisoqarfik, 2012

Atuartut "pikkorissut" malunnaatilimmik amerlanersaapput. Atuartut procentinngorlugit ikituaraannaat atuartutut "nukittuutut" immikkoortinneqarsimapput. Atuartut nukittuut amerlassusaat ukiut marluk iluanni amerliartorsimapput, atuartullu sanngiitsut amerlassusaat affaannanngorsimallutik.

Tabeli 14. Atuartut sumi inisisimaneri ilanniartitaanikkut killifinnut aggvarlugit 2011, Tunu

	Efterskolit	Ilanniagaqarnissamut piareersarluni ilanniagaqarneq	Inuussutissarsiutinut ilinniarneq	Sinneruttut	Katillugit
"Nukittuut"	1	1	0	2	4
"Pikkorissut"	14	2	0	28	44
"Sanngiitsut"	0	0	0	5	5
Katillugit	15	3	0	35	53
Katinneri procentinngorlugit	28 %	6 %	0 %	66 %	100 %
Procentinut aggvarneri 2010	35 %	0 %	3 %	62 %	100 %

Paasissutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilanniartitaanermut, ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2011

Atuartut "nukittuut" kiisalu "sanngiitsut" akornanni niviarsiaqqat amerlanerulaarput. Paarlattuanik nukappiaqqat atuartut "pikkorissut" akornanni amerlanerupput.

8.2 Efterskolerneq aamma AFS-p ingerlarnga

8.2.1 Efterskole

Tabeli 15. Efterskolemi atuartut 2010/2011, Paamiut

Ukioq	2010/2011				
	Ivittuut	Paamiut	Nuuk	Tasiilaq	Ilt.
Efterskole Illoqarfik					
Villads Villadsen	-	3	8	1	1
Maniitsoq	-	4	12	4	1
Danmarkimi	-	7	88	20	3
Katillugit	-	14	108	25	5

Paasissutissanik pissarsiffik: Oqaatsinik Pikkorissarfik, 2011

Ukiup siuliani Kalaallit Nunaanni efterskoleni efterskokersimasut qanoq amerlatigisimanersut paasinngilarput. Ersaripporli ukiumi atuarfiusumi 2010/2011-mi meeqqat kitaaneersut amerlanerit nunami efterskoleni atualersimasut. Kisitsini illoqarfinneersuni immikkoortinneqanngillat meeqqat nunaqarfinneernersut. Paamiut kisitsisaataanni taamaasilluni Arsummeersut ilarataannaapput. Atuartut pingasut Paamiut/Arsummeersut, Qasigiannguani Villads Villadsenip efterskoleani. Atuartut sisamat Maniitsumi atuarput. Sisimiuni Oqaatsinik Pikkorissarfimmiit oqaatigineqarpoq, inuusuttut amerliartortut Danmarkimut atuariartortartut. Ukiumi atuarfiusumi 2010/2011-mi atuartut 7-t Paamiuniit Danmarkimut efterskoleriarput. Ilisimaneqanngilaq taakkunannaq qassit Tiniteqilaameernersut.

8.2.2 AFS-p ingerlarninga

American Field Service - AFS - aqqutigalugu paarlaasseqatigiilluni Tiniteqilaamiit atuariartortoqarsimannngilaq.

8.3 Piareersaatigalugu ilinniarnerit

8.3.1 Piareersarfik

Tiniteqilaami Piareersarfekanngilaq. Piareersarniaraanni pisariaqarpoq Tasiilamut nuunnissamut piumassuseqarnissaq.

Takussutissiami takutinneqarpoq Tasiilami Piareersarfimmut qinnuteqarsimasut tiguneqarsimasullu amerlassusaat.

Qinnuteqartut tiguneqartullu amerlassusaat	2006-2011									
	2006		2007		2008		2010		2011	
AEU	Qinn.	Tigu.	Qinn.	Tigu.	Qinn.	Tigu.	Qinn.	Tigu.	Qinn.	Tigu.
Paamiut	32	17	35	16	42	26	48	48	48	48
Nuuk	?	?	?	?	?	?	?	93	?	30
Tasiilaq		?	94	35	84	15	99	17	?	12
Ittoqqortoormiit	?	?	?	?	?	?	?	8	?	?

Paasissutissanik pissarsiffik: Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2012

2011-mi atuartut 12-t tiguneqarput. Qinnuteqartartut amerliartorput taamanili. Piareersarfimmi atuartut arlaannaalluunniit toqqaannarluni meeqqat atuarfianinngaanniinngilaq (Suliffeqarnermut Inuussutissarsiornermullu Naalakkersuisoqarfik).

Tabeli 17. Piareersarfimmi AEU-mik naammassisimasut amerlassusaat, 2006-2011

Angusimasut amerlassusaat	2006		2007		2008		2010		2011	
	AEU-1	AEU-2								
Paamiut	9	8	12	4	12	14	14	19	14	21
Nuuk	?	?	?	?	?	?	?	?	33	?
Tasiilaq		-	18	19	17	16	25	19	12	12
Ittoqqortoormiut	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?

Paasissutissanik pissarsiflik: Ilanniartitaanermut Ilisimatusnarnermut ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, 2012

8.3.2 Piorsaavik

Tiniteqilaami Piorsaaveqanngilaq. Multiværksted, Piorsaavik qaninnerpaaq Tasiilamiippoq. Piorsaavik suliffissarsuussiarfik aqqutigalugu inuuusuttunut neqeroorutaavoq. Suliniutaavoq inuuusuttut tunngaviusumik ilinnialernissaminnut imaluunniit soqutigisatik naapertorlugit sulilernissaminnut piareersartarnissaat. Igaffeqarpoq aamma sannaveqarpoq. IT atoqqiinerlu aamma qingigassaapput.

8.4 Ilinniaqqinnissamut aamma inuutissarsiuteqalernissamut ilinniaqqinneq

Ilinniaqqinnissamut imaluunniit inuutissarsiuteqalernissamut ilinniaqqinnissamut Tiniteqilaami periarfissaqangilaq. Arlaat ingerlanniaraanni pisariaqarpoq Tiniteqilaamiik aallarnissaq.

Inuutissarsiuteqalernissamut tunngaviusumik ilinniakkat 42-t kalaallit Nunaanni ingerlanneqarsinnaapput, inuutissarsiuteqalernissamut ilinnikkat 30-t ingerlanneqarsinnaapput Danmarkimut atuagarsoriallsiartarluni kiisalu inuutissarsiuteqalernissamut ilinniakkat 16-t atuagarsornertaat Danmarkimi ingerlanneqartarput.

HTX ingerlanneqartarpoq Sisimiuni, Nuummi ilinniarnertuunngorniarfimmi, Qaqortumi aamma Aasianni kiisalu HHX Qaqortumi.

8.5 Ilinniaqqinerit

Kommunimi innuttaasut qaffasinnerusumik ilinnialersimasut pillugit paasissutissat pissarsiarineqarsinnaasimannngillat, tassunga ilanngullugit qassiuneri aamma sumut ilinniagaqarneri. Paasissutissanik pissarsisinnaannginnermut pissutaavoq ajornarsinnaasarmat qaffasinnerusumik ilinniagaqalersimasut suminngaanneernerisa paasinissaat, amerlanerpaat allamut nuuttariaqartarmata ilinniariarlutik. Siunissami paasissutissat takku pisalernissaat sulissutigineqarpoq.

Ilinniaqqinniaraanni Nuummukartariaqarpoq.

Ilinniakkat akunnattumik sivisussusillit ilinniakkallu qaffasissut ataasiakkaat Kalaallit Nunaanni ingerlanneqarsinnaapput amerlanertigulli nunamut allamut aallartariaqarpoq ilinniariarluni.

Uku ilinniakkat Kalaallit Nunaanni ilinniarneqarsinnaapput:

- Akademiøkonom (Niuermek Ilinniarfik, Nuuk)
- Arktisk Teknologi (Center for Arktisk Teknologi, Sisimiut)
- TusagassiorAQ (Tusagassiorungorniarfik, Nuuk)
- Ilinniartitsisoq (Ilinniarfissuaq/Grønlands Seminarium, Nuuk)
- Kulturi aamma Inuiaqatigiit Oqaluttuarisaanerat (Ilisimatusarfik, Nuuk)
- Procestekniker (INUILI, Narsaq)
- Inuiaqatigiilerineq (Ilisimatusarfik, Nuuk)
- Serviceøkonom (Niuermek Ilinniarfik, Qaqortoq)
- Perorsaasoq (Perorsaanermek Ilinniarfik, Ilulissat)
- Inunniq Isumaginninnermut Siunnersorti (Inunniq Isumaginninnermut Siunnersortit Ilinniarfiat, Nuuk)
- Oqaatsit, Atuakkialerineq aamma Tusagassiuuitit (Ilisimatusarfik, Nuuk)
- Peqqissaasoq (Peqqissaanermek Ilinniarfik, Nuuk)
- Teologi (Ilisimatusarfik, Nuuk)

9.0 Inuutissarsiutit

9.1 Pisortat suliffeqarfiutaat

Pisortat paaqqinnittarfii uku Kulusummi piupput (Sanarfinermut Avatangiisinullu ingerlatsivik, maj 2010):

- Kommunip allaffia
- Pinnguartarfik
- Atuarfik
- Utoqqaat illuat
- Illu kiffartuussivik – unnuiffiusinnaasoq, uffartarfilik aamma errorsisarfilik
- Katersortarfik – kioskeerartalik kiisalu ullukkut pinnguartarfik unnukkullu fritidsklubi
- Nakorsiartarfik
- Orsersortarfik
- Allakkerivik
- Oqaluffik

9.2 Suliffeqarfiiit

Tiniteqilaami sulliviit makku piupput (Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik, maj 2010):

- Innaallagissiorfik aamma imermik pilersuineq (Nukissiorfiiit)
- Orsussaarniarfik (Polaroil)
- Niuertoq (Pilersuisoq)
- Umiarsualivik (KNI Pilersuisoq)
- Tele aamma allakkerivik (Tele-Post)
- Innaallagissiorfik aamma imermik pilersuineq (Nukissiorfiiit)
- Helikopterinut mittarfik (Mittarfeqarfiiit)

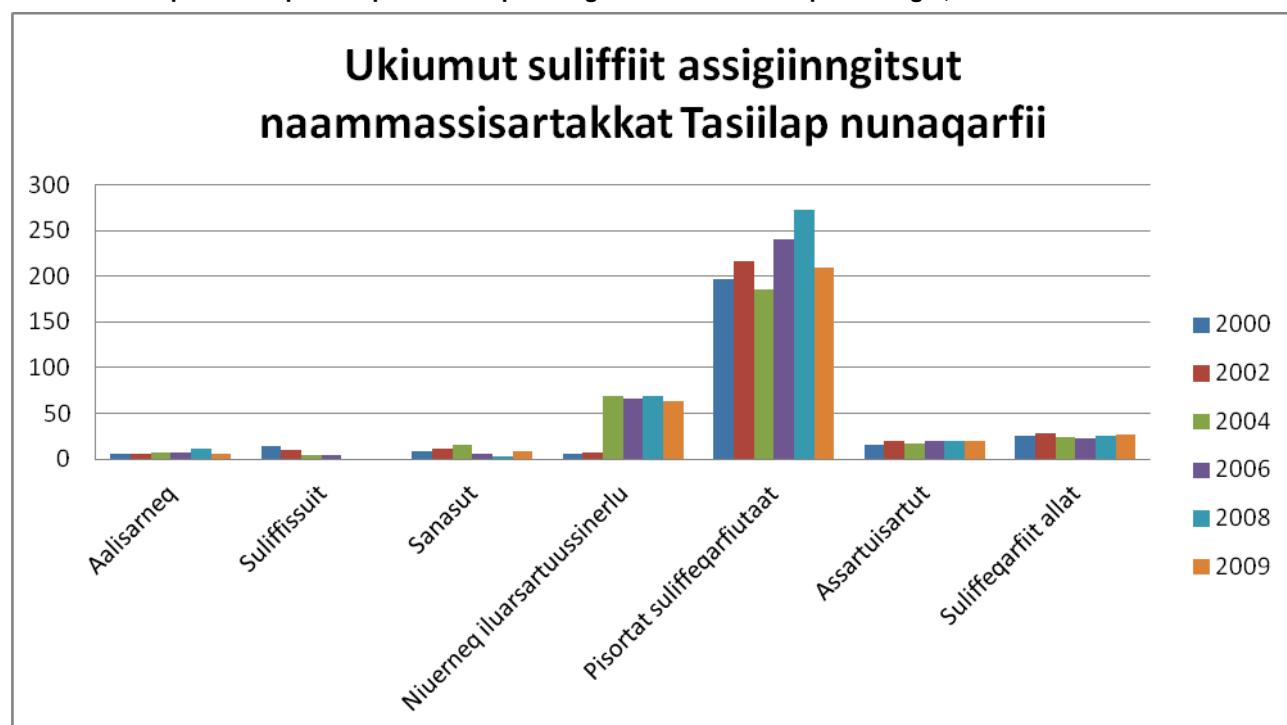
9.2.1 Takornariaqarneq

Tiniteqilaamut takornariat ilaqtariinni unnuisinnaapput. Ilaqutariit tallimat unnuitsisarput imminti.

Aammali illumi kiffartuussivimmi unnuisoqarsinnaavoq, tassani inunnut arfineq-pingasunut inissaqarpoq.

9.3 Suliffissaqartitsineq

Takussutissaq 8. Tasiilap nunaqarfiiini ulloq naallugu sulliviit ukiumut pilersittagai, 2000-2009

Paasisutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, Statistikbanken aug. 2011.

Kisitsisit nutaanerpaat pissarsiarineqarsinnaasut 2009-imeersuupput

Takussutissiami takutinneqarpoq Tasiilap nunaqarfiiini suliffiit assigiinngitsut suliarisartagaat ukiumut (atorfiit ulloq naallugu suliffiusartut) Tiniteqilaaq Tasiilap nunaqarfisa tallimaasut ilagaat kisitsisilli Tiniteqilaami pissutsinut imatut oqaluttuanngillat.

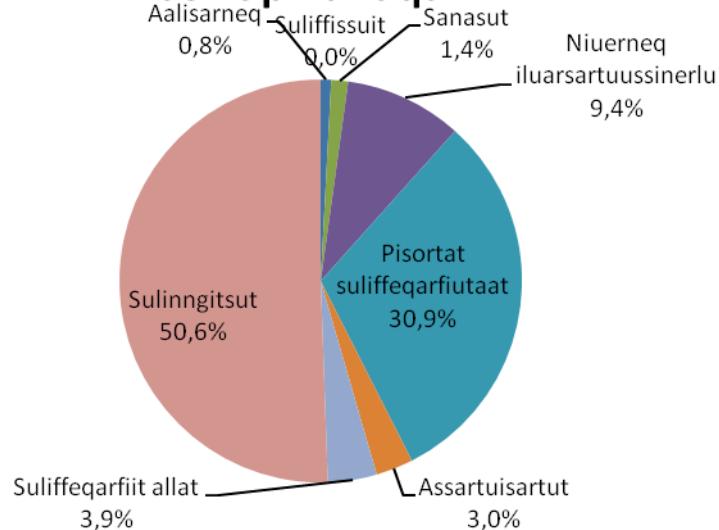
Tasiilap nunaqarfíini pisortat allaffeqarfíit suliffissaqartitsinerpaapput. Niuerneq iluarsaassinerlu suliffissaqartitsinerpaanut tulliupput. Aalisarneq, suliffissuaqarneq aamma sanaartorneq sulisukinnerpaapput.

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik maannakkuugallartukkut kisitsisinik paasissutissanik 2009-p kingorna tunngasunut tunniussisinnaanngikkallarpooq. Sulissutigineqarpoq siunissami tamakkuninnga tunniussisinnaalernissaq.

Takussutissiaq 9. Tasiilap nunaqarfíini suliaqarfíinni ataasiakkaani ukioq naallugu sulisut amerlassusaat 2009

2009-mi sulisartoqarneq procentinngorlugu-

Tasiilap nunaqarfíii

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, Statistikbanken aug. 2011.

Kisitsisit nutaanerpaat pissarsiarineqarsinnaasut 2009-imeersuupput

Sulisinnaasut ukiumut suliarineqartartunut naleqfersuukkaanni, tassa atorfinnut tamakkiisunut, takuneqarsinnaavoq sulisinnaasut 49 %-ii suliffeqartut (Sulisinnaasut affangajaat) Tasiilap nunaqarfíini suliffeqarput. Sulisinnaasut affaasa 31 %-ii pisortat suliffiutaanni suliffeqarput.

10. Inunniq isumaginninnermi pissutsit

10.1 Sunngiffimmi sammisat aamma peqatigiiffilerineq

Tabeli 18. Kommuneqarfik Sermersuup nunaqarfiini sunngiffimmi susassaqtitsineq

Illoqarfik	Kapisillit	Qeqertarsuatsiaat	Arsuk	Sermili-gaaq	Kuum-miut	Tiniteqi-laaq	Kulusuk	Isortoq
Ingerlataq		aap						
Timersortarfik			aap	aap	aap	aap	aap	aap
Isikk. arsarneq								
Assam. arsarneq								
Volleybold			aap					
Sulorarneq								
Basketball								
Nerrivimmi arsaararneq								
Sisupilorneq		aap					aap	
Ujakkaarneq								
Tae-Kwon-Do								
Inuit Games							aap	
Qajaq	aap	aap	aap	aap	aap	aap	aap	aap
Fritidsklub	aap	aap						
Ungdomsklub								
Spejderit								
Katersugaasivik	aap	aap	aap	aap	aap	aap	aap	aap
Sunngiffimmi atuartitsineq			aap					
Caféer				aap				
Qimussertartut peqatigiiffiat								
Sanaluttarneq								
Maji peqqinnartuutiguk								
Isiginnaartitsineq		aap						

Paasissutissanik pissarsiffik: Pioraanermut Ingerlatsivik

Tiniteqilaami isikkamik arsarnissamut periarfissaqarpoq, fritidsklubeqarpoq aamma sunngiffimmi atuartitsisoqartarpoq.

10.2 Meeqqat inuusuttullu

10.2.1 Meeqqeriviit neqeroorutillu

Tabeli 19. Paqqinnittarfiiit katillugit aamma meeqqanut inuusuttunullu illoqarfinni suliniutit 2011

	Kapisillit	Qeqertar-suatsiaat	Arsuk	Sermiligaaq	Kuum-miut	Tiniteqi-laaq	Kulusuk	Isortoq
Atuarfiit	1	1	1	1	1	1	1	1
Meeqqeriviit	0	0	0	0	0	0	0	0
Meeraaqqueriviit	0	0	0	0	0	0	0	0
Init pinnguartarfiiit	0	0	0	1	1	1	0	1
Ulluunerani paarsisartut	1	0	0	0	0	0	1	0
Meequerivik meeraaqquerivittalik	0	1	1	0	0	0	0	0
Skolepasning	0	0	0	0	0	0	0	0
Fritidshjem	0	0	0	0	0	0	0	0
Ornittakkat	0	0	0	0	0	0	0	0
Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiiit	0	0	0	0	0	0	0	0
Angajoqqaarsiat (nal. + prof.)	*	*	1	5	3	4	5	0
Meeqq. Ilaqtariinnullu sullissivik	0	0	0	0	0	0	0	0
Inuusuttunut siunnersortit	0	0	0	0	0	0	0	0

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersooq

* Nuummut atapput

Sunik nunaqarfinni meeqqanut inuusuttunullu neqerooruteqarnersoq qissimikkaanni takuneqarsinnaavoq Tiniteqilaami ataatsimik atuarfeqartoq ataatsimillu pinnguartarfeqartoq kiisalu . sisamanik angajoqqaarsiaqartoq.

10.2.2 Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissitat

Tungiuinermut Ingerlatsiviup Tiniteqilaami meeqqat arsaarinnissutigineqartartut amerlassusaat pillugu maannakkukt paasissutissanik tunniussisinnaanngikkallarpooq. Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartartut, inissiinermut pissutaasut sumullu inissiisarnerit pillugit siunissami paasissutissanik tunniussisinnaanngornissaq sulissutigineqarpoq.

10.3 Utoqqarnik isumassuineq

Tabeli 20. Utoqqarnik isumassuineq

	Kapisillit	Qeqertar-suatsiaat	Arsuk	Sermili-gaaq	Kuum-miut	Tiniteqi-laaq	Kulusuk	Isortoq
Paaqqinnittarfiiit	-	1 (10)	-	-	-	-	-	-
Oqilisaaviit	-	-	-	-	-	-	-	-
Utoqqaat illui	3	2	1	4	4	4	-	4
Angerlars. ikiorteqarneq	5	12	5	4	4	3	4	2
Ulluunerani neqeroorutit	-	-	-	-	-	-	-	-

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersooq, august 2011

Tiniteqilaami utoqqarnut naatsorsuussanik sisamanik illoqarpoq. Angerlarsimaffimmi ikiortit pingasut atorfekartinneqarput utoqqarnik 7-nik sullisisussat.

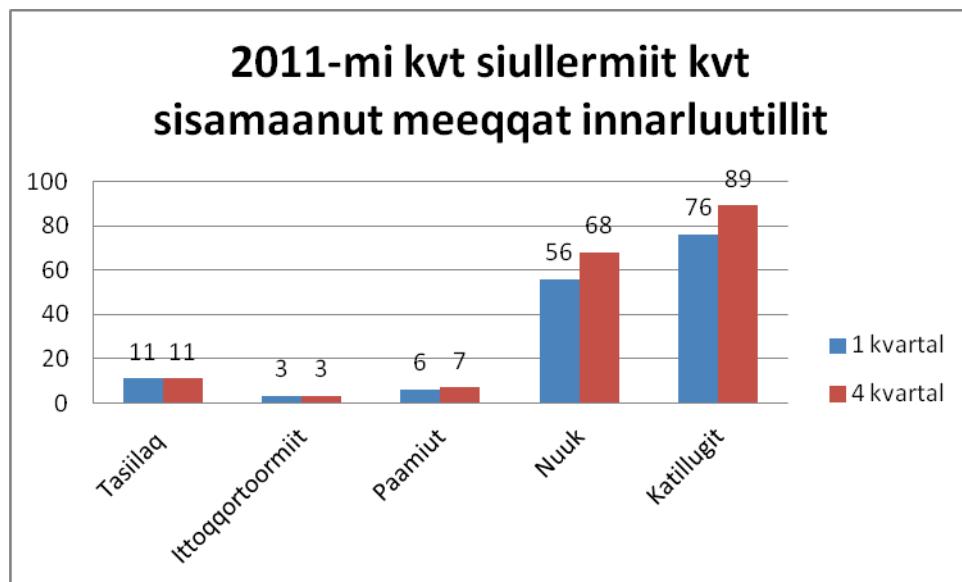
Paaqqinnittarfeqanngilaq, oqilisaaveqanngilaq ulluuneraniluunniit neqerooruteqanngilaq Tiniteqilaami.

10.4 Innarluutilinnik isumassuineq

10.4.1 Inuit innarluutillit amerlassusaat innarluutillu suuneri.

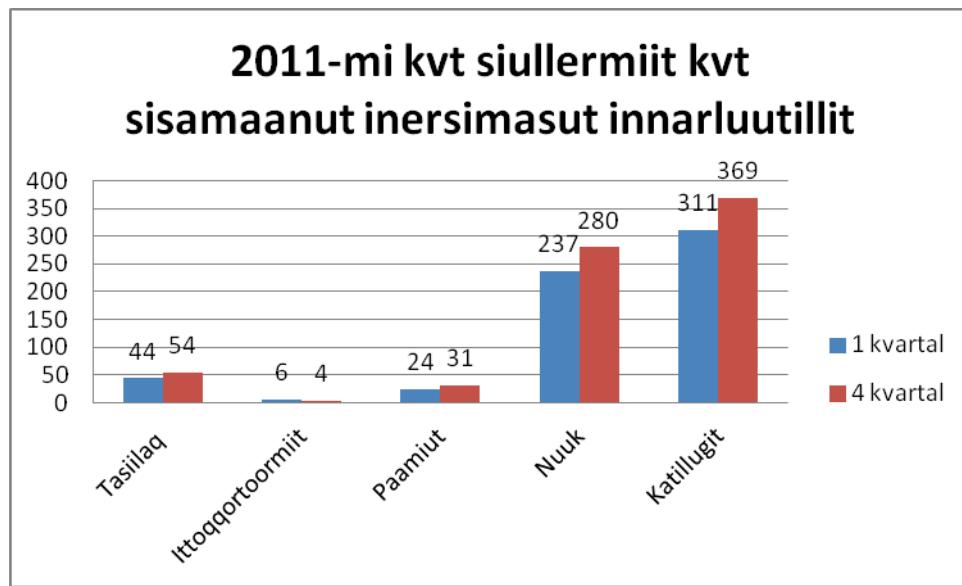
Takussutissiaq 10. meeqqat innarluutillit amerlassusaat

Paasissutissanik pissarsiffik: Tungiuinermut Ingerlatsivik

Takussutissiami takuneqarsinnaavoq Tasiilami meeqqat 11-t innarluutiliusut 2011-mi kvartalit sisamaanni. Ilisimaneqanngilaq meeqqat taakku arlaat Tiniteqilaaminngaanneernersut, nunaqarfinni meeqqat innarluutillit naatsorsorneqarneq ajormata.

Takussutissiaq 11. Inersimasut innarluutillit amerlassusaat

Paasissutissanik pissarsiffik Tungiuinermut Ingerlatsivik

I Takussutissiami takuneqarsinnaavoq Tasiilami inersimasut 54-t innarluutiliusut 2011-mi kvartalit sisamaanni. Ilisimaneqanngilaq inersimasut taakku arlaat Tiniteqilaaminngaanneernersut, nunaqarfinni innarluutillit naatsorsornissaat ajornarsimammat.

10.4.2 Paaqqinnittarfii aamma neqeroorutit

Tungiuinermut Ingerlatsivik maannakkut Tiniteqilaami paaqqinnittarfii neqeroorutilluunniit pillugit paasissutissanik tunniussisinnaanngikkallarpooq. Tiniteqilaami innarluutilittut inuugaanni ikorfartorteqarnissamut periarfissaqarpooq imaluunniit angerlarsimaffimmi ikiortimik sullissisoqarnissamut. Innarluutillit ikiorserneqarnissaannut periarfissat illoqarfinni annertunerupput. Tasiilami assersuutigalugu najugaqtigiffeqarpoq, ulluunerani neqerooruteqarpoq aamma suliffeqarnissaq periarfissaavod.

10.4.3 Innarluutillit angerlarsimaffiup avataanut inissitat

Tabeli 21. Innarluutillit inissitat, 2012

Illoqarfik	Kalaallit Nunaanni angerl. avataanut inissitat 2012		Danmarkimi angerl. Avataanut inissitat 2012	
	Meeqqat	Inersimasut	Meeqqat	Inersimasut
Tasiilaq	2	6	0	10
Ittoqqortoormiit	0	0	0	1
Paamiut	2	5	0	4
Nuuk	16	42	2	36
Katillugit	20	53	2	51

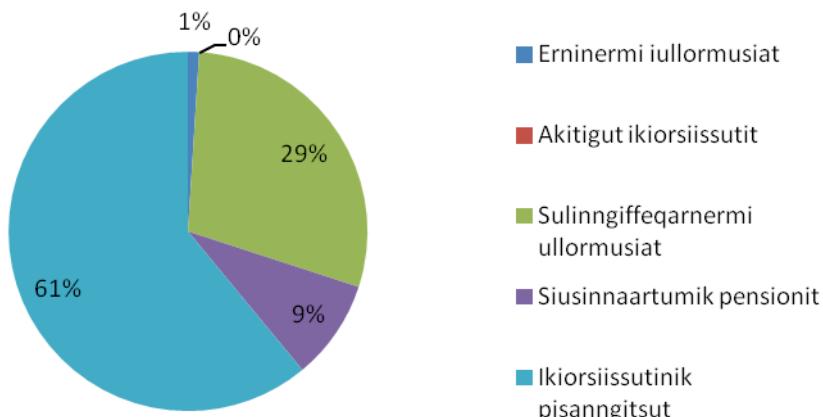
Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersumi inersimasunik isumassuivik

2012-mi kvartalimi siullermi meeqqat innarluutillit marluk Tasiilameersut, Kalaallit Nunaanni inissinnejarnikuupput. Piffissami tassani inersimasut arfinillit Kalaallit Nunaanni inissinnejarnikuupput aamma qulit innarluutillit Tasiilameersut Danmarkimut inissinnejarnikuupput. Ilisimaneqanngilaq taakku arlaat Tiniteqilaaminngaanneernersut.

10.5 Inunnik isumaginninnermi ikorsiissutit tunniuttakkat

Takussutissiaq 12. Tiniteqilaami sulisinnaasut tunngavigalugit pisortat ikorsiissutaasa naatsorneri, juli 2011

Isumaginninnkkut ikorsiissutit procentinngorlugit

Paasissutissanik pissarsiffik: Kommuneqarfik Sermersooq Tungiuinermut Ingerlatsivik, august 2011

Tiniteqilaami inuit 34-t pisortat ikorsiissutaannik pisartagaqarput. (naartunersiutit, suliffissaqannginnersiutit, ikorsiissutit annertussusileriikkat, siusinaarluni pensionit) Tassa imaappoq, sulissinnaasunut naleqqiullugit 39,5 %-t pisortat ikorsiissutaannik pisarput.

Inuit 25 –t suliffissaqanngillat, tassa sulisinnaasunut amerlassusaannut naleqqiullugit sulinngillat 29,1 %-t.

Ataaseq naartunerminut atatillugu ullormusiaqarpooq. Sulisinnaasut 1,2 %-raat.

Annertussusileriikkanik ikorsiissutinik pisartagaqartoqanngilaq..

8 –t siusinaarlutik pensionisiaqarput, tassa sulisinnaasut 9,3 %-ii. Sulisinnaasut matumani paasineqassapput innuttaasut sulisut imaluunniit pisortat ikorsiissutaannik pisartagaqanngitsut.

Inuit 9- t utoqqalinersiaqarput, taakkulu innuttaasut 18-leereersimasut 10,71 %-raat.

Pensionit kiisalu pisortat ikorsiissutaat Tiniteqilaami innuttaasut inersimasut 51,8 %-t napaniutigaat. Qupperneq 22-mi takussutissiaq qiviaraanni, Tasiliap nunaqarfíini sulisinnaasut pisortat suliffeqarfiutaanni 31 %-ii sulipput.

10.5.1 Suliffissaaleqisut

Tabeli 22. januar 2011-mut naleqqiullugu 2011-mi oktoberimi, novemberimi decemberimilu suliffissaaleqisut amerlassutsimikkut ineriartronnerat

Sermersooq 2011	Januar 2011	Oktober	November	December	Okt/ Nov/ Dec agguaqatigiisillugit
Nuuk	594	590	635	686	637
Paamiut og Arsuk	171	148	167	165	160
Tasiilaq	170	115	140	201	152
Illoqort.	*	55	59	56	57
Sermiligaaq	*	47	41	40	43
Isortoq	*	2	4	8	5
Kulusuk	*	19	19	19	19
Tiniteqilaaq	*	12	12	14	13
Kuummiut	*	38	42	50	43
Qeqertarsuatsiaat	*	13	19	11	14
Kapisillit	*	8	5	5	6
Katillugit	947	1047	1143	1255	1147

Paasissutissanik pissarsiffik: Tungiuinermut Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq, 2012

2011-mi qaammatini kingullerni pingasuni agguaqatigiisillugu suliffissaaleqisut 13-iupput. Tiniteqilaai suliffissaaleqisut Qeqertarsuatsiaani suliffissaaleqisut amerlaqatigiinnarpaat.

Tabeli 23. Sulisorisinnaasanut naleqqiullugu suliffissaaleqisut procentiat

	Oktober	November	December
Nuuk	4,8	5,22	5,6
Paamiut og Arsuk	9,3	14,7	15,7
Tasiilaq	9,3	10,7	15,4
Illoqortoormiut	18	19,4	18,3
Sermiligaaq	37,6	32,5	31,7
Isortoq	3,4	7,0	13,5
Kulusuk	10,4	10,4	10,4
Tiniteqilaaq	14,8	14,8	16,4
Kuummiut	18,6	20,6	24,6
Qeqertarsuatsiaat	9,1	13,2	7,9
Kapisillit	13,3	8,3	8,3

Paasissutissanik pissarsiffik: Tungiuinermut Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq, 2012

Tiniteqilaami 2011-mi kvartalit sisamaanni suliffissaaleqisut amerleriarput 2,0 % procentinik. Tiniteqilaami suliffissaaleqisut Paamiuni, Arsummi Tasiilamilu suliffissaaleqisut amerlaqtigaaat. Sulisinnaasut 16,4 %-imiipput.

11. Pinerluttarneq

Tabeli 24. Illoqarfinni pinerluttarnerit

Illoqarfik	Nuuk					Paamiut					Tasiilaq / Itt.				
	2002	2004	2006	2008	2010	2002	2004	2006	2008	2010	2002	2004	2006	2008	2010
Ukioq															
Pinerluut															
Inuarneq	0	2	4	1	3	0	0	0	0	0	1/1	0	2	1	0
- Inuariarneq	3	2	4	7	2	0	1	1	1	3	1/2	2	3	3	6
Persuttaaneq	196	230	220	217	271	34	63	58	43	37	57/16	70	76	98	45
-Angerlarsimaffimi eqqissivilliornerit	-	-	-		953	-	-	-		146	-	-	-		323
Kinguaassiutitigut kanngutsaattuliorniterit	49	42	20	7	134	25
Pinngitsaaliinerit pinngitsaaleeriarnerrillu	40	27	38	27	25	7	8	7	7	3	11/4	19	37	30	18
Qanigisanik atoqateqarneq, meeqqanik atoqateqarneq, kanngutsaattuliorneq	29	33	39	31	83	3	7	0	4	14	59/5	28	48	14	51
Aallat kinguaassiutitigut kanngutsaattuliorniterit	0	2	-	-	-	0	0	-	-	-	1/0	0	-	-	-
Allat pigisaannik pinerluttuliornerit	78	54	1532	1582	1609	5	1	93	156	78	12/0	5	150	185	144
Pigisanik tillinnerit	151	102	176	130	105	11	18	7	12	1	19/1	6	10	14	4
Angerlarsimaffinnut tillinniarnerit	139	406	288	159	311	31	35	16	27	21	102/4	27	32	31	45
Tillinnerit	673	928	970	975	855	38	41	39	30	29	93/4	59	67	56	47
Aserorterinerit	-	-	307	299	287	-	-	45	58	25	-	-	53	42	43
Ikiaornartulerineq	188	-	173	235	219	14	-	21	9	16	19/0	-	4	2	10
Aqqusinikkut angallannermi pinerluttuliornerit	255	.	322	321	558	8	.	11	12	6	15/0	.	26	23	22
- aalakoorluni biilernerit	86	62	73	72	71	6	4	4	0	0	2/5	0	2	7	6

Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni politiit suliffegarfittut nalunaarutaat, Politimestereqarfik 2002, 2004, 2006, 2008, 2010.

-: Ukiuni ukunani kisitsisit pigineqanngillat. : ukiuni tassaniinnaq imigassartorsimalluni biilersimaneq taamaallaat pineqarpooq

Nassuaat: Ivittuunut nunaqarfinnullu kisitsisit pigineqanngillat, politeeqarfitt politistationinut agguagaammata.

Qulaani tabelit Politimestereqarfimminngaanneerput. Kisitsisit politeeqarfinni naatsorsorneqarput, tassa imaappoq Ittoqqortoormiut, Tasiilaamut nunaqarfinnullu kisitsisit ataatsimoortinneqarput. Taamaattumik kisitsisini takuneqarsinnaanngilaq Tiniteqilaami qanoq pinerluttoqarsimanersoq imaluunniit pinerlunneq Tiniteqilaami qanoq annertutigisimanersoq.

Tasiilaq/Ittoqqoroormiut distrikiani kinguaassiutitigut pinerluttarnerit 2008-miik 2010-mut ikileriangaaatsiarput piffissami pineqartumi aamma persuttaasarnerit affaannanngorput. Qanigisanillu atoqateqartarnerit, meeqqanik atoqateqartarnerit kinguaassiutitigullu kanngutsaattuliortarnerit sisamariaatingajammik piffissami 2008-miik 2010-mut amerleriapiloopput kiisalu aamma piffissami tessani ikiaornartulerinerit qaffariarput.

12. Peqqinnissaq

12.1 Peqqinnissaqarfimmi ingerlatat

Kulusummi nunaqarfimmi peqqinnissamut ikiorteqarpoq. Nakorsaq qaninnerpaaq napparsimavik kingutilerisorlu qaninnerpaaq Tasiilamiippuit.

12.2 Innuttaasut peqqinnerat

Periarfissaqarsimangilaq nunaqarfinnut tunngasunik kisitsisinik pissarsinissaq, Nakorsanik nakkutilliisoqarfip kisitsisaatini naatorsortarmagit distriktikaaraluni. Takussutissiami takutinneqarpoq Tasiilap peqqinnissamut distriktiani kisitsisit. Kisitsisit Tasillap distriktiannut tamarmut tunngapput taamaattumik Tiniteqilaami qanoq pissutsit innersut immikkut takuneqarsinnaanngilaq.

Tabeli 25. Innuttaasut peqqissusaat, Tasiilaq 2000-2010

	2000	2002	2004	2006	2008	2010
Sukkorneq (Type 2)	-	-	-	-	0	22*
Sakialunneq	6	4	6	25
Klamydia	115	125	98	179	184	-
Gonoré	114	255	115	254	175	-
Syphilis	0	0	0	0	0	-

*Paasissutissanik pissarsiffik: Nakorsanik nakkutilliisoqarfik
- kisitsiseqanngilaq.. Kisitsisinik tigusaqartoqanngilaq*

Sakiallummik napparsimasut amerleriapiroorput. Aamma klamydiamik nappaatipiluttut amerlipput. Gonorrertut ikiliartorput ukiuni tulleriinni amerliartupiloorsimariarlutik.

Inuunermik ingerlatsinermik aallaavillit nappaatit pillugit paasissutissanik pissarsisoqarsinnaasimangilaq aamma ukiuni tamani piffissami pineqartumi. Sulissutigineqarpoq siunissami ilisarititsinermut ilangunneqartalersinnaanissaat.

12.3. Imigassaq

12.3.1 Imigassamik atuineq

Agguaqatigiisillugu Tiniteqilaami innuttaasumut ataatsimut imigassamik tunisisarneq 2008-mili annertusiartulerpoq, 2011-mi naatsorsuutigineqarpoq innuttaasumut ataatsimut tunineqartartup 36,8 literi angujumaaraa. Takussutissiami takutinneqarpoq agguaqatigiisillugu 18-nik ukioqalereersimasunut ataatsimut imigassaq tunineqartartoq.

Tabeli 26. Innuttaasut 18-t sinnerlugit ukiulinnut imigassaq tunisaq literinngorlugu

	2008^	2009	2010	2011*
Arsuk	181,6	121,7	140,6	135,8
Qeqertarsuatsiaat	206,4	149,7	154,3	154,2
Kapisillit	333,3	247,9	234,1	255,0
Sermiligaaq	116,9	107,2	98,9	72,7
Isortoq	293,3	237,3	287,4	188,3
Kulusuk	175,8	191,9	194,8	195,4
Tiniteqilaaq	204,7	245,4	322,0	285,2
Kuunmiut	239,9	201,2	246,4	215,8

Paasissutissanik pissarsiffik: KNI A/S, juli 2011

**Siumut nalunaarsuineq 2011-mi ukiup affaa siulleq ilanngullugu tunisat marloriaatinngorsimanera aallaavigalugu 2010-mi junip naanerani*

^ Utimut ilanngaaneq 2008-mi qaammatit qilut siullit 2008-mi novemberimi aamma decemberimi tusineq aallaavigalugu

Imigassamik atuineq ukiumut agguaraanni, taava inuk ataaseq sapaatip akunneranut 4,5 literinik imertarsimassaaq.

12.3.2 Atornerluisunik katsorsaasарneq

Tiniteqilaami qassit katsorsartissimanersut takussutissaqartinneqangilaq, naatsorsorneqarnikuunngimmata.

12.4 Imminut toquutarneq

Tabeli 27. Imminut toquutarnerit, imminut toquunnissamut siorasaarinerit imminullu toqoriarnerit

	2000			2002			2004			2006			2008			2010		
	Sior.	Toqoriarn.	Imm. tog.	Sior.	Toqoriarn.	Imm. tog.	Sior.	Toqoriarn.*	Imm. tog.	Sior.	Toqoriarn.	Imm. tog.	Sior.	Toqoriarn.*	Imm. tog.	Sior.	Toqoriarn.*	Imm. tog.
Nuuk	-	5	6	-	6	7	73	5+7	10	134	15+9	13	117	12+6	8	145	6+9	10
Paamiut	-	3	0	-	1	3	32	6+0	5	50	8+4	3	29	1+0	2	28	2+1	4
Tasiilaq	-	6	6	-	6	7	37	8+7	11	68	11+1	7	83	12+11	5	51	4+2	5
Itt.	-	2	3	-	1	2	2	1+2	1	20	2+0	0	18	2+1	2	18	1+2	1
<i>Paasissutissanik pissarsiffik: Kalaallit Nunaanni Politimestereqarfik august 2011</i>																		
<i>* Pisimasut maannakkullu suliat</i>																		

Politiit nalunaarusiortarput distriktikkaartumik. Tiniteqilaaq Tasiilaq distriktianut ilaavoq taamaattumik Tasiilaq nalunaarsorneqarnerannut ilaavoq, taamaattumik pissutsit Tinieqilaami immikkut qanoq innersut oqaatigineqarsinnaanngilaq.

13. Naggasiut

Kommuneqarfik Sermersuumi najugaqarfiiit ilaasa ilisarnaataat pillugu atuareerputit.

Kommuneqarfik Sermersuumi illoqarfinni aamma nunaqarfinni tamani sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataannut tunngasut suliarineqareerput, kommuneqarfimmi illoqarfiiit aamma nunaqarfiiit pillugit atuagaqaqqinnissanik soqtiginnikkuit.

Sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat Kommuneqarfik Sermersuup nittartagaani nassaarisinnaavatit: www.sermersooq.gl.

Illit sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat pillugit oqaaseqaatissaqaruit, apeqqutissaqaruit, ilassutissaqaruit imaluunniit assigisaanik, taava Borgmesterip allatseqarfia attaveqarfingisinnaavat mailimut uunga: kommuneqarfik@sermersooq.gl.

14. Atuakkat tigulaariffiit tusarfiillu

Sanarfinermut Avatangiisinullu Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq;
 Illoqarfinnut Illunullu Inerisaavik, Pinngortitamut Piujuannartitsinermullu Immikkoortortaq
 Borgerservice, Kommuneqarfik Sermersooq
 Aningaasaqarnermut Pisortaqarfik, Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik
 Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisortaqarfik; Uumasut nakorsaat
 Kulturimut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilaqeeqarnermullu Pisortaqarfik; Inerisaavik
 Peqqinnermut Pisortaqarfik; Nakorsanut nakkutiliisoqarfik, Peqqinnermut
 Pinaveersaartitsinermullu Aqutsivik
 Greenland and the Arctic
 Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik
 INI A/S
 Iserit A/S
 KANUKOKA
 Lonely Planet, Greenland and The Arctic
 Katsorsaavik
 Nukissiorfiit
 Nuuk Fysioterapi
 Nuuk Taxa
 Kalaallit Nunaanni Politiit; Politimesterembedet
 Tarnip pissusaanut immikkut ilisimasallit Peqatigiiffiat
 Qaqqiffik
 Sisimiuni Oqaatsinut Pikkorissarfik
 Kingutilerisoq Niels Nygaard
 Taxagut
 Tele Greenland A/S
 Turen går til Grønland
 Piorsaanermut Ingerlatsivik, Kommuneqarfik Sermersooq; Piareersarfiiit, Atiarfeqarnermut
 Immikkoortortaq, Immikkoortortaq Kulturimut aamma Sunngiffik
 Tungiuinermut Ingerlatsivik; Meeqjanut Ilaqtariinnullu Immikkoortortaq, Inersimasunik
 Isumassuivik, Suliffissarsiuussisarfik
www.airgreenland.gl
www.eastgreenland.gl
www.denstoredanske.dk
www.dmi.gl
www.greenland.com
www.greenland-guide.gl
www.ral.gl
www.aul.gl
www.sermersooq.gl
www.wikipedia.com

15. Ilanngussaq

Ilanngussaq 1. Kommuneqarfik Sermersuumi ilinniartitsisoqarneq, 2000-2011

	2000-01		2002-03		2004-05		2006-07				2008-09				2010-11			
	Amerlass.	Ilminarsima- sut %- ingorlugit	Amerlass.	Ilminarsima- sut %- ingorlugit	Amerlass.	Ilminarsima- sut %- ingorlugit	Amerlass.	Atorfijt:		Amerlass.	Atorfijt:		Amerlass.	Atorfijt:		Amerlass.	Atorfijt:	
								Forskolelære re/lærere	Timelærere		Forskolelær- ere/lærere	Timelærere		Forskolelær- ere/lærere	Timelærere		Forskolelær- ere/lærere	Timelærere
ASK	70	85,7	69	84,1	71	83,1	63	51	1	81,0	56	46	0	82,1	65	43	1	66,2
Qorsussuaq	34	73,5	45	88,9	52	80,8	53	44	4	83,0	51	45	3	88,2	49	41	2	83,7
USK	60	76,7	67	89,6	68	88,2	58	51	3	87,9	58	51	1	87,9	52	45	2	86,5
Nuussup Atuarfia	50	80	53	83,0	57	87,7	55	41	4	74,5	59	55	0	93,2	62	54	0	87,1
Kangilinnguit	44	65,9	55	92,7	56	82,1	51	40	10	78,4	47	40	1	85,1	50	48	4	96,0
Qeqertarsuatsiaat	5	20	8	50,0	10	40,0	7	3	3	42,9	9	5	3	55,6	8	3	4	37,5
Kapisillit	5	20	4	50,0	2	50,0	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	2	0	2	0,0
Nuuk katillugit	268	75,4	301	86,0	316	82,9	287	230	25	80,1	280	242	8	86,4	288	234	15	81,3
Tasiilaq	41	61	49	71,4	52	63,5	53	34	13	64,2	53	34	15	64,2	62	39	17	62,9
Kuummiut	9	44,4	9	44,4	11	45,5	10	2	8	20,0	9	7	2	77,8	11	5	5	45,5
Kulusuk	7	42,9	8	25,0	7	57,1	9	7	2	77,8	10	7	2	70,0	13	8	3	61,5
Sermiligaaq	5	0	5	0,0	6	16,7	5	0	5	0,0	7	1	5	14,3	6	1	6	16,7
Tiniterilaaq	4	25	3	33,3	4	25,0	5	2	3	40,0	4	1	3	25,0	4	1	3	25,0
Isortoq	4	0	4	25,0	4	25,0	4	0	4	0,0	4	0	4	0,0	4	0	4	0,0
Tasiilaq katillugit	70	47,1	78	55,1	84	53,6	86	45	35	52,3	87	50	31	57,5	100	54	38	54,0
Ittoqqortoormiit	19	47,4	16	43,8	20	45,0	18	6	11	33,3	17	9	7	52,9	18	7	6	38,9
Ivittuut	2	100	2	100,0	2	100,0	2	2	0	100,0	2	2	0	100,0	3	2	1	66,7
Paamiut	30	43,3	30	56,7	31	38,7	37	18	18	48,6	34	24	14	70,6	34	20	16	58,8
Arsuk	5	40	5	40,0	4	50,0	4	2	3	50,0	5	1	4	20,0	5	3	1	60,0
Paamiut katillugit	35	42,9	35	54,3	35	40,0	41	20	21	48,8	39	25	18	64,1	39	23	17	59,0

Kilde: Kommunernes Landsforening - KANUKOKA, 2011